

แนวทางปฏิบัติ โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน

กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาเกษตรทฤษฎีใหม่ในเขตปฏิรูปที่ดิน
งบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

กลุ่มอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพแวดล้อม
สำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี

คำนำ

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) เป็นหน่วยงานที่มีภารกิจหลักด้านการส่งเสริมและพัฒนาการใช้ประโยชน์ในที่ดินทำกิน และการพัฒนาศักยภาพของเกษตรกร ให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ และอาศัยอยู่ในที่ดินอย่างยั่งยืนในพื้นที่เขตปฏิรูปที่ดิน โดยได้จัดทำโครงการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ในเขตปฏิรูปที่ดิน เพื่อนำแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่ ซึ่งเกิดจากพระอัจฉริยภาพของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร มาบริหารจัดการและพัฒนาพื้นที่ทำกิน และเกษตรกรซึ่งมีความแตกต่างกันในแต่ละภูมิภาค โดยการบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ให้เหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อให้สามารถสนองภารกิจของหน่วยงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี (สพท.) โดยกลุ่มอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพแวดล้อม (กอฟ.) ได้จัดทำ “แนวทางปฏิบัติโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ในเขตปฏิรูปที่ดิน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖” ขึ้น เพื่อให้เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.จังหวัด และ เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.ที่เกี่ยวข้อง ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ในเขตปฏิรูปที่ดิน และสร้างความเข้าใจในการปฏิบัติงานให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ส่งผลให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ ต่อไป

กลุ่มอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพแวดล้อม

ตุลาคม ๒๕๖๕

สารบัญ

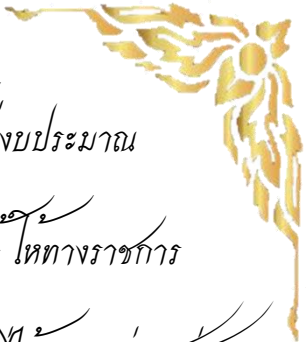
เนื้อหา	หน้า
บทที่ ๑ เกษตรทฤษฎีใหม่	๑
๑.๑ ความหมายของเกษตรกรรมยั่งยืน	๑
๑.๒ รูปแบบของเกษตรกรรมยั่งยืน	๒
๑.๓ ความหมายของเกษตรทฤษฎีใหม่	๔
๑.๔ หลักการดำเนินงานตามทฤษฎีใหม่	๔
บทที่ ๒ โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาเกษตรทฤษฎีใหม่	๖
ในเขตปฏิรูปที่ดิน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖	
๒.๑ ความเป็นมาของการดำเนินโครงการ	๖
๒.๒ วัตถุประสงค์	๗
๒.๓ เป้าหมาย	๗
๒.๔ การคัดเลือกพื้นที่ใหม่เข้าร่วมโครงการ	๘
๒.๕ การคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ	๘
๒.๖ แนวทางการขับเคลื่อนโครงการ	๙
๒.๗ ขั้นตอนการดำเนินการ	๑๐
๒.๘ แผนการดำเนินงานและงบประมาณ	๑๕
๒.๙ กรอบแนวคิด และ Road Map	๑๘
๒.๑๐ ผู้รับผิดชอบโครงการ	๒๐
๒.๑๑ การติดตาม ประเมินผล และตัวชี้วัดโครงการ	๒๐
บทที่ ๓ องค์ความรู้ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่	๒๑
๓.๑ การบริหารจัดการแปลง	๒๑
๓.๒ การจัดการและปรับปรุงดิน	๒๗
๓.๓ การควบคุมแมลงศัตรูพืชในแปลง	๓๓
๓.๔ การดูแลปุ๋ยสัตว์ในหน้าฝน	๓๖
๓.๕ การปลูกข้าวในวงซีเมนต์	๓๙
๓.๖ การจัดตั้งตลาดชุมชน	๔๐
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก แบบฟอร์มที่จำเป็นสำหรับการดำเนินงานโครงการ	๔๓
- ใบสมัครเข้าร่วมโครงการ	๔๔
- แบบสอบถามการติดตามและประเมินผลโครงการ/กิจกรรม	๔๕
ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๖	
- แบบรายงานข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ	๕๐
- แบบประเมินผลการฝึกอบรม	๕๔
ภาคผนวก ข การตรวจรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี	๕๕
(Good Agricultural Practice ; GAP)	
- วิธีการยื่นขอการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP)	๕๖
- หน่วยรับรองมาตรฐาน GAP ที่ขึ้นทะเบียนกับ มกอช.	๖๔

สารบัญภาพ

เนื้อหา	หน้า
ภาพที่ ๑ ระบบเกษตรกรรมยั่งยืน	๒
ภาพที่ ๒ รูปแบบของเกษตรกรรมยั่งยืน	๓
ภาพที่ ๓ การแบ่งพื้นที่ตามหลักเกษตรทฤษฎีใหม่	๕
ภาพที่ ๔ กระบวนการโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน กิจกรรมส่งเสริม และพัฒนาเกษตรทฤษฎีใหม่ในเขตปฏิรูปที่ดิน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖	๑๓
ภาพที่ ๕ กระบวนการโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน กิจกรรมส่งเสริม และพัฒนาเกษตรทฤษฎีใหม่ในเขตปฏิรูปที่ดิน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ (ส.ป.ก.จังหวัด)	๑๔
ภาพที่ ๖ แผนการดำเนินงานในภาคเหนือ	๑๕
ภาพที่ ๗ แผนการดำเนินงานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	๑๕
ภาพที่ ๘ แผนการดำเนินงานในภาคกลาง	๑๖
ภาพที่ ๙ แผนการดำเนินงานในภาคใต้	๑๖
ภาพที่ ๑๐ งบประมาณที่จัดสรรให้แก่ ส.ป.ก.จังหวัด	๑๗
ภาพที่ ๑๑ กรอบแนวคิด โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน กิจกรรมส่งเสริม และพัฒนาเกษตรทฤษฎีใหม่ในเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. ๒๕๖๖	๑๘
ภาพที่ ๑๒ Road Map โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน กิจกรรมส่งเสริม และพัฒนาเกษตรทฤษฎีใหม่ในเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. ๒๕๖๖	๑๙

สารบัญตาราง

เนื้อหา	หน้า
ตารางที่ ๑ ขั้นตอนการดำเนินงานของ ส.ป.ก.ส่วนกลาง	๑๐
ตารางที่ ๒ ขั้นตอนการดำเนินงานของ ส.ป.ก.จังหวัด	๑๑

"...การทำทฤษฎีใหม่นี้มีข้อของง่าย ๆ แลว่าแต่ที่ แลว่าแต่โอกาส แลว่าแต่งบประมาณ
เพราะว่าเดี๋ยวนี้ประชาชนทราบถึงทฤษฎีใหม่นี้กว้างขวางและแต่ละคนก็อยากได้ ใ้ทางราชการ
ซัดสละแล้วช่วย แต่มันไม่ใช่สิ่งง่ายนัก บางแห่งซัดแล้วไม่มีน้ำ แม้จะมีฝนน้ำก็อยู่ไม่ได เพราะว่ามันรว
หรือบางทีก็เป็นที่ยอมรับไม่ได้ ทฤษฎีใหม่นี้จึงต้องมีพื้นที่ที่เหมาะสมด้วย...ฉะนั้น การที่ปฏิบัติ
ตามทฤษฎีใหม่หรืออีกนัยหนึ่ง ปฏิบัติเพื่อหาน้ำให้เกษตรกร เป็นสิ่งที่ไม่ใช่ง่าย ต้องช่วยกันทำ..."

พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช
บรมนาถบพิตร เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๓๘ ณ ศาลาดุสิดาลัย

บทที่ ๑

เกษตรทฤษฎีใหม่

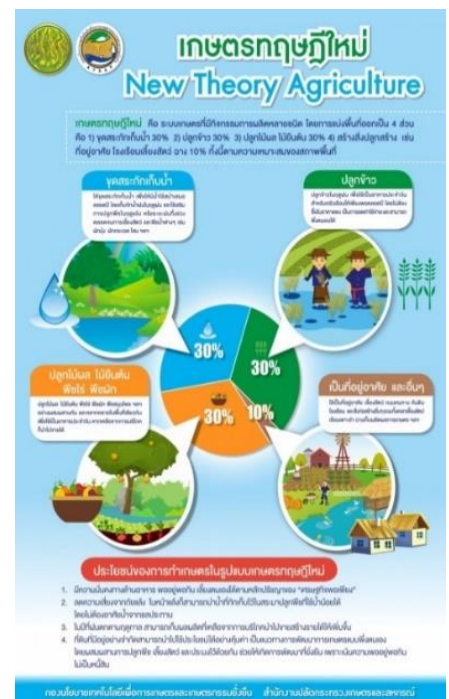
๑.๑ ความหมายของเกษตรกรรมยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) จำกัดความคำว่า “ยั่งยืน” หมายถึง “การพัฒนาที่สามารถสร้างความเจริญ รายได้ และคุณภาพชีวิตของประชาชนให้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจที่อยู่บนหลักการใช้ การรักษา และการฟื้นฟูฐานทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ไม่สร้างมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมจนเกินความสามารถในการรองรับและเยียวยาระบบนิเวศ การผลิตและการบริโภคเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ทรัพยากรธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้นและสิ่งแวดล้อมมีคุณภาพดีขึ้น คนมีความรับผิดชอบต่อสังคม รัฐบาลมีนโยบายที่มุ่งประโยชน์ส่วนรวมอย่างยั่งยืนและให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน และทุกภาคส่วนในสังคมยึดถือและปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาอย่างสมดุล มีเสถียรภาพ และยั่งยืน” ส่งผลให้เกิดการให้คำนิยามและความหมายของเกษตรกรรมยั่งยืนในหลากหลายความหมาย โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้รวบรวมข้อมูลความหมายและคำนิยามของระบบเกษตรกรรมยั่งยืนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติและสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นต้น เพื่อนำมาวิเคราะห์ปรับข้อมูลให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันและสอดคล้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ความหมายของเกษตรกรรมยั่งยืน ดังนี้

“ระบบการทำการเกษตรในเชิงผสมผสานและเกื้อกูลกัน ดำเนินถึงระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพ

โดยหลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีสังเคราะห์ที่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อก่อให้เกิดความมั่นคงและความปลอดภัยอาหาร สร้างความสมดุลทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ซึ่งนำไปสู่การพึ่งพาตนเอง การมีภูมิคุ้มกันภายใต้การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรและผู้บริโภค รวมทั้งส่งผลให้ระบบเกษตรกรรมมีความเข้มแข็งและยั่งยืน”

ระยะสั้น กลาง และยาว โดยมีการปลูกพืชผักสวนครัว เลี้ยงสัตว์ตามที่ตลาดต้องการ ปลูกไม้ผลหลากหลายชนิด
 ขุดบ่อสำหรับกักเก็บน้ำและเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และทำนาที่ได้ผลผลิตสูง

ภาพที่ ๒ รูปแบบของเกษตรกรรมยั่งยืน

ที่มา : https://www.opsmoac.go.th/sustainable_agri-download-publications

๑.๓ ความหมายของเกษตรทฤษฎีใหม่

สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (สป.กษ.)^๑ ได้กำหนดความหมายของเกษตรทฤษฎีใหม่ คือ ระบบการเกษตรที่มีกิจกรรมการผลิตหลายชนิด ในพื้นที่ขนาดเล็กประมาณ ๑๐ - ๑๕ ไร่ โดยมีการแบ่งสัดส่วนพื้นที่ออกเป็น ๔ ส่วน (๑) พื้นที่กักเก็บน้ำ ๑ ส่วน ประมาณ ๓๐%(๒) พื้นที่ปลูกข้าว ประมาณ ๓๐%(๓) พื้นที่

ปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น ประมาณ ๓๐% และ (๔) พื้นที่สิ่งปลูกสร้างประมาณ ๑๐% เช่น ที่อยู่อาศัย โรงเรือนเลี้ยงสัตว์ ยุ้งฉาง เป็นต้น โดยสามารถปรับสัดส่วนพื้นที่ และเพิ่มเติมกิจกรรมการผลิตได้ตามความเหมาะสมของสภาพพื้นที่ ทั้งนี้ วัตถุประสงค์ของเกษตรทฤษฎีใหม่ต้องการให้เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองให้ได้มากที่สุด เพื่อให้เกิดความมั่นคงด้านอาหารและการบริหารจัดการที่ดินและน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับการทำการเกษตรในที่ดินขนาดเล็กให้เกิดประโยชน์สูงสุด

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.)^๒ ระบุว่า ทฤษฎีใหม่ เป็นแนวทางหรือหลักการในการบริหารจัดการที่ดินและน้ำ เพื่อการเกษตรในที่ดินขนาดเล็กให้เกิดประโยชน์สูงสุด

มหาวิทยาลัยแม่โจ้^๓ ระบุว่า เกษตรทฤษฎีใหม่ คือการจัดการทรัพยากรระดับไร่นา ที่ดิน แหล่งน้ำ เพื่อการเกษตรแบบผสมผสานบนที่ดินขนาดเล็กให้เกิดประโยชน์สูงสุด คู่ขนานด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบความยากลำบากให้สามารถผ่านวิกฤติ โดยเฉพาะการขาดแคลนน้ำได้อย่างไม่เดือดร้อนและยากลำบากนัก

จึงอาจกล่าวได้ว่า “เกษตรทฤษฎีใหม่ คือ การทำการเกษตรที่หลากหลายเพื่อเพิ่มภูมิคุ้มกัน ต่อสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้อย่างต่อเนื่อง ผลผลิตมีคุณภาพมากขึ้น มีความมั่นคงทางอาหารภายในแปลง โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการบริหารจัดการพื้นที่ตามบริบทสังคมและภูมินิเวศ”

๑.๔ หลักการดำเนินงานตามทฤษฎีใหม่

หลักการดำเนินงานตามทฤษฎีใหม่มี ๓ ชั้น ได้แก่

ชั้นที่ ๑ การผลิต เป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดของการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ ซึ่งสามารถแบ่งพื้นที่แปลงออกเป็น ๔ ส่วนตามอัตราส่วน ดังนี้ ๓๐ : ๓๐ : ๓๐ : ๑๐ หมายถึง

๑) พื้นที่ประมาณร้อยละ ๓๐ ให้ขุดสระเก็บกักน้ำ เพื่อให้มีน้ำใช้สม่ำเสมอตลอดปี โดยเก็บกักน้ำฝนในฤดูฝน และใช้เสริมการปลูกพืชในฤดูแล้ง หรือระยะฝนทิ้งช่วง ตลอดจนการเลี้ยงสัตว์ และพืชน้ำต่าง ๆ เช่น ผักบุ้ง ผักกระเฉด โสน ฯลฯ

๒) พื้นที่ประมาณร้อยละ ๓๐ ให้ปลูกข้าวในฤดูฝน เพื่อใช้เป็นอาหารประจำวันสำหรับครัวเรือนให้เพียงพอตลอดปี โดยไม่ต้องซื้อหาในราคาแพง เป็นการลดค่าใช้จ่าย และสามารถพึ่งตนเองได้

๓) พื้นที่ประมาณร้อยละ ๓๐ ให้ปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น พืชไร่ พืชผัก พืชสมุนไพร ฯลฯ อย่างผสมผสานและหลากหลายในพื้นที่เดียวกัน เพื่อใช้เป็นอาหารประจำวัน หากเหลือจากการบริโภคให้นำไปขาย

๔) พื้นที่ประมาณร้อยละ ๑๐ ใช้เป็นที่อยู่อาศัย เลี้ยงสัตว์ ถนนหนทาง คันดิน โรงเรือนและสิ่งก่อสร้างอื่น รวมทั้งคอกเลี้ยงสัตว์ เรือนเพาะชำ และยุ้งฉางเก็บผลิตผลการเกษตร ซึ่งหลักในการแบ่งพื้นที่ควรแบ่งตามความเหมาะสมของภูมินิเวศและบริบทสังคม

ชั้นที่ ๒ การรวมกลุ่ม คือการรวมกันเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มสหกรณ์ หรือกลุ่มเกษตรกร เพื่อร่วมใจในการดำเนินการในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านการผลิต ร่วมมือกันตั้งแต่เตรียมดิน หาพันธุ์ หาน้ำ เตรียมปุ๋ย

เพื่อเพาะปลูก ด้านการตลาด เตรียมจำหน่ายเพื่อให้ได้ประโยชน์สูงสุด ปลูกเอง แปรรูปเอง ขายเอง รวมตัวกันขายเพื่อเพิ่มราคาและเป็นการตัดวงจรพ่อค้าคนกลาง ส่งผลให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เป็นต้น ทั้งนี้แต่ละชุมชนควรจัดตั้งกองทุนไว้ให้สมาชิกเมื่อจำเป็น เช่น การเจ็บป่วยหรือเสียชีวิต มีโรงเรียนในชุมชนเพื่อส่งเสริมการศึกษา นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาสอดแทรกในการสอนและเน้นให้นักเรียนดำรงชีวิตด้วยการพึ่งพาตนเองให้ได้

ขั้นที่ ๓ ทฤษฎีใหม่ขั้นก้าวหน้า เมื่อผ่านพ้นไป ๒ ขั้นแล้ว เกษตรกรจะมีการผลิตที่มีมาตรฐาน มีรายได้มากขึ้น มีฐานะความเป็นอยู่ที่มั่นคงขึ้น และมีการจัดหาแหล่งเงินทุนเข้ามาช่วยในกลุ่มสหกรณ์ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกอีกด้วย เช่น เกษตรกรจำหน่ายข้าวได้ในราคาสูง เป็นการขายตรงสู่ผู้บริโภคโดยไม่ผ่านคนกลาง รวมถึงการซื้อเครื่องอุปโภคบริโภคได้ในราคาต่ำ เพราะรวมกันซื้อในปริมาณมากต่อครั้ง

ภาพที่ ๓ การแบ่งพื้นที่ตามหลักเกษตรทฤษฎีใหม่

^๑สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์. ๒๕๖๓. คู่มือโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕. เอกสารเผยแพร่. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

^๒สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.). ๒๕๖๕. ทฤษฎีใหม่ [ออนไลน์]. ที่มา <http://km.rdpb.go.th/Knowledge/View/๕๔>.

^๓มหาวิทยาลัยแม่โจ้. ๒๕๖๕. เกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ [ออนไลน์]. ที่มา <https://kb.mju.ac.th/LearningBase.aspx?id=๑๑๖๔>.

บทที่ ๒

โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาเกษตรทฤษฎีใหม่ ในเขตปฏิรูปที่ดิน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

๒.๑ ความเป็นมาของการดำเนินโครงการ

ประเทศไทยเข้าสู่ยุคการปฏิวัติเกษตรกรรม โดยมีการนำเทคโนโลยี นวัตกรรม และวิธีการเพาะปลูกแบบใหม่ที่ใช้เครื่องจักร เช่น รถไถนา รถเกี่ยวข้าว และรถพรวนดิน เป็นต้น เข้ามาทำกิจกรรมในพื้นที่ร่วมกับการใช้ปุ๋ยเคมี สารเคมี และใช้น้ำเกินควบคุม เริ่มมีการใช้เมล็ดพันธุ์ที่ให้ผลผลิตสูงหรือใช้พืชพันธุ์ใหม่ที่ตอบสนองต่อการใช้ปัจจัยการผลิตภายนอก เปลี่ยนจากการเพาะปลูกให้หลากหลายเพื่อพึ่งพาตนเองเป็นการเพาะปลูกพืชเชิงเดี่ยวในพื้นที่ขนาดใหญ่หรือเลี้ยงปศุสัตว์ในฟาร์มและทุ่งขนาดใหญ่ รวมถึงมีการจ้างแรงงานในภาคการเกษตรมากขึ้นเพื่อเร่งกระบวนการให้ได้ผลผลิตมากที่สุด เพื่อตอบโจทย์ทางเศรษฐกิจและการเพิ่มรายได้ครัวเรือนให้มากขึ้น ซึ่งทำให้เกษตรกรในขณะนั้นเน้นการใช้สารเคมีและยาฆ่าแมลงเกินความจำเป็นโดยไม่สนใจระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมโดยรวม ส่งผลให้เกิดการถากถางทำลายป่า ระบบนิเวศพังทลาย ขาดสมดุลทางธรรมชาติ ดินเสื่อมโทรม ความหลากหลายทางชีวภาพลดลง อีกทั้งความกังวลจากเครื่องจักรทางการเกษตรลอยขึ้นสู่ชั้นบรรยากาศทำลายโอโซน ก่อให้เกิดสภาวะก๊าซเรือนกระจก

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในฐานะกระทรวงที่รับผิดชอบการขับเคลื่อนภาคการเกษตร เล็งเห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจากทำเกษตรเชิงเดี่ยว จึงจัดทำแผนขับเคลื่อนการบริหารจัดการเกษตรกรรมยั่งยืน (Sustainable Agriculture) ขึ้น โดยมุ่งเน้นให้เกิดการปรับเปลี่ยนจากการทำเกษตรเชิงเดี่ยวมาทำเกษตรกรรมยั่งยืนหรือเกษตรปลอดภัยที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ลดการพึ่งพาปัจจัยภายนอก เปลี่ยนเป็นพึ่งพาตนเองได้ ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ประเด็นที่ ๑ การเกษตรสร้างมูลค่า ยุทธศาสตร์ที่ ๕ ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ประเด็นที่ ๑ สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการเกษตร และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖) หมายเหตุที่ ๑ ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง โดยมุ่งเน้นให้มีการส่งเสริมการผลิตและการขยายตัวของตลาด สินค้าเกษตรปลอดภัย และผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูปที่มีมูลค่าเพิ่มสูง และการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมโดยมุ่งเน้นการผลิตที่หลากหลาย สามารถพึ่งพาตนเองได้ มีรายได้ที่มั่นคงตลอดปี มีการจัดการผลผลิตและแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า มีการยกระดับสินค้าให้มีคุณภาพ สร้างเครือข่าย เชื่อมโยงกิจกรรมการผลิต และส่งเสริมให้มีการตลาดภายในชุมชนอย่างครบวงจร

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) เห็นความสำคัญของแผนขับเคลื่อนการบริหารจัดการเกษตรกรรมยั่งยืน จึงได้จัดทำโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาเกษตรทฤษฎีใหม่ในเขตปฏิรูปที่ดิน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ เพื่อนำแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่ ซึ่งเกิดจากพระอัจฉริยภาพของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร มาบริหารจัดการและพัฒนาพื้นที่ทำกิน ซึ่งมีความแตกต่างกันในแต่ละภูมิสังคม แต่ในทางกลับกัน ปัญหาของเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินยังคงมีอย่างต่อเนื่อง อาทิ ปัญหาที่ตัวเกษตรกรที่เมื่อมีอายุมากขึ้นส่งผลให้

ประสิทธิภาพการทำเกษตรลดลง หรือไม่มีความเชื่อมั่นว่าการผลิตแบบเกษตรปลอดภัยจะทำให้มีรายได้มากกว่าการผลิตแบบเชิงเดี่ยว เกิดความเสี่ยงจากความแปรปรวนของสภาพอากาศ ความผันผวนของราคาสินค้าเกษตรตามกลไกตลาด ขาดการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องทั้งจากภาครัฐหรือภาคีเครือข่าย ปัญหาข้อจำกัดด้านทรัพยากรพื้นฐาน การขาดแคลนแหล่งน้ำจากการที่พื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินอยู่นอกเขตชลประทานกว่าร้อยละ ๙๖.๗๙ หรือแม้แต่การขาดกระบวนการพัฒนาความรู้ นวัตกรรม และเทคโนโลยีที่สามารถนำมาปรับใช้ในแปลงเกษตรปลอดภัยได้ ส่งผลให้การดำเนินงานของ ส.ป.ก. เริ่มด้วยการบริหารจัดการที่ดินและแหล่งน้ำที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดตามความเหมาะสมและบริบทของพื้นที่ จากนั้นส่งเสริมให้มีการผลิตในรูปแบบเกษตรปลอดภัยที่หลากหลาย เพื่อสร้างความมั่นคงด้านอาหารและความเป็นอยู่ ลดปัจจัยเสี่ยงจากภัยธรรมชาติและความผันผวนของราคาสินค้าตามกลไกตลาด มีการใช้ตลาดนำการผลิต มีการเตรียมพันธุ์ การปลูก การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยว การขนส่ง การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว การวางแผนการผลิต และการจัดการการตลาดในชุมชนแบบครบวงจร เกิดการเชื่อมโยงเครือข่าย จนไปถึงการผลิตที่มีคุณภาพและได้รับมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practice) อีกทั้งเป็นการอนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ อันจะส่งผลให้เกิดการเพิ่มพื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืนได้อย่างเป็นรูปธรรมตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๒.๒ วัตถุประสงค์

๑. เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรบริหารจัดการพื้นที่ตามรูปแบบเกษตรทฤษฎีใหม่ได้อย่างเหมาะสมตามบริบทของภูมิสังคม สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างเหมาะสม
๒. เพื่อพัฒนาศักยภาพให้เกิดการรวมกลุ่มเกษตรทฤษฎีใหม่ในเขตปฏิรูปที่ดิน ด้านการผลิต/แปรรูปสินค้า โดยจัดการและส่งเสริมการตลาดอย่างครบวงจร
๓. เพื่อยกระดับสินค้าให้มีคุณภาพ สร้างเครือข่าย เชื่อมโยงกิจกรรมการผลิต รวมถึงสามารถเป็นแหล่งเรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่ให้แก่เกษตรกรที่สนใจปรับเปลี่ยนจากการผลิตเชิงเดี่ยวเป็นผลิตในระบบเกษตรกรรมยั่งยืน

๒.๓ เป้าหมาย

๑. พื้นที่เป้าหมาย : พื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดิน ๗๒ จังหวัด จำนวน ๒,๗๐๐ ไร่
๒. เกษตรกรเป้าหมาย : เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน ๗๒ จังหวัด
 - ชั้นที่ ๑ จำนวน ๙๐๐ ราย
 - ชั้นที่ ๒ จำนวน ๖๐ กลุ่ม
 - ชั้นที่ ๓ จำนวน ๖๐ กลุ่ม

๒.๔ การคัดเลือกพื้นที่ใหม่เข้าร่วมโครงการ

คัดเลือกจากแปลงเกษตรเชิงเดี่ยวที่มีการทำเกษตรตามฤดูกาลหรือตามชนิดพืชและมีรายได้ทางเดียว ไม่ต่อเนื่องตลอดทั้งปี หรือผู้ที่มีแหล่งน้ำ/สระเก็บน้ำในพื้นที่ หรือผู้ที่ได้รับการสนับสนุนแหล่งน้ำจากหน่วยงานอื่น และมีความประสงค์ที่จะปรับเปลี่ยนมาทำเกษตรที่มีความหลากหลาย มีภูมิคุ้มกันต่อสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง เพื่อสร้างรายได้อย่างต่อเนื่องให้เพียงพอตลอดทั้งปี

๒.๕ การคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ

ขั้นที่ ๑

- ผู้เข้าร่วมโครงการต้องเป็นเกษตรกรที่ทำการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดินและนำที่ดินเข้าร่วมโครงการ รายละเอียด ๑ - ๕ ไว้
- ผู้เข้าร่วมโครงการต้องมีการทำการเกษตรในพื้นที่อยู่แล้ว โดยอาจเป็นแปลงเกษตรเชิงเดี่ยวที่มีการทำเกษตรตามฤดูกาลหรือตามชนิดพืชและมีรายได้ทางเดียวไม่ต่อเนื่องตลอดทั้งปี
- ผู้เข้าร่วมโครงการควรเป็นผู้ที่มีแหล่งน้ำ/สระเก็บน้ำในพื้นที่สำหรับการเพาะปลูก การปศุสัตว์ และการประมง หรือเป็นผู้ที่ได้รับการสนับสนุนแหล่งน้ำจากหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หรือเป็นผู้ที่ประสงค์จะขุดแหล่งน้ำ/สระเก็บน้ำด้วยตนเองในภายหลัง
- ผู้เข้าร่วมโครงการต้องมีความประสงค์ที่จะปรับเปลี่ยนมาทำเกษตรที่มีความหลากหลาย มีภูมิคุ้มกันต่อสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง เพื่อสร้างรายได้อย่างต่อเนื่องให้เพียงพอตลอดทั้งปี
- ผู้เข้าร่วมโครงการอาจเป็นเกษตรกรที่มีรายชื่อยู่ในฐานข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน เช่น รายได้จากฐานข้อมูล จปฐ. หรือ กชช.๒ค หรือ ระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (TPMAP)
- ในบางจังหวัด เจ้าหน้าที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จังหวัดและเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.จังหวัดสามารถร่วมกันตรวจสอบและพิจารณาคุณสมบัติของเกษตรกรก่อนเข้าร่วมโครงการได้

ขั้นที่ ๒

- ผู้เข้าร่วมโครงการเป็นผู้ที่ได้รับการอบรมและ/หรือสนับสนุนปัจจัยการผลิตจากขั้นที่ ๑ ในปี ๒๕๖๕ ของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
- ผู้เข้าร่วมโครงการเป็นผู้ที่ได้รับการอบรมและ/หรือสนับสนุนปัจจัยการผลิตจากหน่วยงานอื่นภายในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- ผู้เข้าร่วมโครงการเป็นเกษตรกร/กลุ่มวิสาหกิจชุมชน/กลุ่มสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ที่มีการผลิตภายใต้รูปแบบเกษตรทฤษฎีใหม่อยู่แล้ว และมีความประสงค์จะได้รับการอบรมเกี่ยวกับการรวมกลุ่มที่เข้มแข็งเพื่อร่วมใจในการดำเนินการในด้านการผลิต การแปรรูปสินค้า การตลาด และการเพิ่มมูลค่าสินค้า
- การพัฒนากลุ่มพิจารณาตามศักยภาพของกลุ่ม ได้แก่

- กลุ่ม A คือ เกษตรกรที่รวมกลุ่ม มีความเข้มแข็ง สามารถนำผลผลิตมาแปรรูป เชื่อมโยงตลาด และแหล่งเงินทุนได้ (มุ่งเน้นพัฒนาในด้านการสร้างและเพิ่มมูลค่าสินค้า พัฒนาบรรจุภัณฑ์)
- กลุ่ม B คือ เกษตรกรที่มีการรวมกลุ่มการผลิตและจำหน่ายในตลาดชุมชนหรือในแปลง (มุ่งเน้นพัฒนาในด้านการรวมกลุ่มเพื่อลดต้นทุนการผลิต)
- กลุ่ม C คือ เกษตรกรที่มีการปรับเปลี่ยนการผลิตเป็นการผลิตในรูปแบบเกษตรทฤษฎีใหม่ที่มีความหลากหลายแต่ยังไม่มีกรรวมกลุ่มที่ชัดเจน (มุ่งเน้นพัฒนาในด้านการรวมกลุ่มที่เข้มแข็ง การดำเนินงานของกลุ่ม ข้อตกลงที่เกิดขึ้นร่วมกันภายในกลุ่ม)

ขั้นที่ ๓

- ผู้เข้าร่วมโครงการเป็นผู้ที่ได้รับการอบรมและ/หรือสนับสนุนปัจจัยการผลิตจากขั้นที่ ๒ ในปี ๒๕๖๕ ของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

- ผู้เข้าร่วมโครงการเป็นผู้ที่ได้รับการอบรมและ/หรือสนับสนุนปัจจัยการผลิตจากหน่วยงานอื่นภายในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

- ผู้เข้าร่วมโครงการเป็นเกษตรกร/กลุ่มวิสาหกิจชุมชน/กลุ่มสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ที่มีการรวมกลุ่มที่เข้มแข็งอยู่แล้ว และมีความประสงค์จะได้รับการอบรมเกี่ยวกับการเพิ่มมูลค่าสินค้าและการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practice ; GAP) เพื่อให้ผู้บริโภคมั่นใจในสินค้าจากแปลงสินค้าและผลผลิตจากแปลง/กลุ่มมีมูลค่าสูงขึ้น สามารถนำสินค้า/ผลผลิตที่ผ่านการรับรองมาตรฐาน ไปขายให้แก่ตลาดในระดับที่สูงขึ้นได้

๒.๖ แนวทางการขับเคลื่อนโครงการ

การดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาเกษตรทฤษฎีใหม่ในเขตปฏิรูปที่ดิน ได้กำหนดแนวทางการขับเคลื่อนโครงการ แบ่งออกเป็น ๓ ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ ๑ เป็นการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่ โดยน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ เน้นการพัฒนาวงศ์ความรู้และศักยภาพการผลิต โดยมุ่งเน้นให้เกิดการปรับเปลี่ยนการผลิตจากพืชเชิงเดี่ยวเป็นการผลิตที่หลากหลาย ปรับแปลงให้เป็นไปตามหลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) เกิดการพึ่งพาตนเองในระดับครัวเรือน รวมถึงมีการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ขั้นที่ ๒ กระตุ้นให้เกิดการรวมกลุ่มของเกษตรกรจากขั้นที่ ๑ โดยการพัฒนากลุ่มให้มีความเข้มแข็ง มีการวางแผนการผลิต รวบรวมผลผลิต เพิ่มอำนาจในการต่อรองราคากับพ่อค้าคนกลาง การจัดการการตลาดแบบครบวงจร เกิดการเชื่อมโยงเครือข่าย พัฒนาแปรรูป และเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพตรงกับความต้องการของผู้บริโภค ก่อให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้น

ขั้นที่ ๓ ยกระดับการพัฒนากลุ่มโดยพัฒนาระบบการผลิตให้สินค้ามีคุณภาพมากขึ้น มีการแปรรูปผลผลิตให้มีคุณภาพ เกษตรกรนำผลผลิตเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practice ; GAP) ผ่านหน่วยตรวจรับรอง อาทิต

๑) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ผ่านศูนย์ตรวจสอบและรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน ที่ตรวจรับรองในด้านพืชอุตสาหกรรม ได้แก่ อ้อย ข้าวโพดเมล็ดแห้ง มันสำปะหลัง และสับปะรดโรงงาน ในด้านพืชอาหาร ได้แก่ ผัก ผลไม้ และพืชสมุนไพร และในด้านข้าวทั่วไปกับข้าวหอมมะลิ ทั้งนี้ ขอให้เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.จังหวัด แนะนำเกษตรกรให้เลือกหน่วยตรวจของ ส.ป.ก. เป็นหน่วยตรวจหลัก โดยสามารถยื่นผ่านระบบ E-service ได้ (ขั้นตอนการยื่นผ่านระบบ E-service ดูต่อที่ภาคผนวก)

๒) กรมวิชาการเกษตร รับบริการตรวจรับรองด้านพืช

๓) กรมการข้าว รับบริการตรวจรับรองด้านข้าว

๔) กรมปศุสัตว์ รับบริการตรวจรับรองด้านปศุสัตว์

๕) กรมประมง รับบริการตรวจรับรองด้านประมง

๖) หน่วยตรวจรับรองอื่นที่ขึ้นทะเบียนกับสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ อีกทั้ง ส่งเสริมให้เกษตรกรมีการเชื่อมโยงเครือข่ายกิจกรรมให้หลากหลายทั้งในและนอกชุมชน พร้อมประสานภาคีความร่วมมือภาครัฐและเอกชน เพื่อจัดหาตลาดและแหล่งทุนในการสนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่ม สร้างรายได้ให้กับกลุ่ม พึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน และสามารถเป็นแหล่งเรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่ให้แก่เกษตรกรที่สนใจปรับเปลี่ยนจากการผลิตเชิงเดี่ยวเป็นผลิตในระบบเกษตรกรรมยั่งยืน

๒.๗ ขั้นตอนการดำเนินการ

การปฏิบัติงานของ เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.ส่วนกลาง และ ส.ป.ก.จังหวัด ร่วมกับเกษตรกร มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

๒.๗.๑ ขั้นตอนการดำเนินงานของ ส.ป.ก.ส่วนกลาง ดังตารางที่ ๑

ตารางที่ ๑ ขั้นตอนการดำเนินงานของ ส.ป.ก.ส่วนกลาง

ลำดับที่	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ระยะเวลา
๑	จัดส่งแนวทางปฏิบัติการดำเนินงานโครงการและแบบฟอร์มที่จำเป็นต่อการดำเนินงาน	ต.ค. ๖๕
๒	จัดประชุมชี้แจงรายละเอียดโครงการ แนวทางปฏิบัติ ขั้นตอนการดำเนินงาน งบประมาณที่จัดสรร และแบบฟอร์มที่เกี่ยวข้อง ให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการและผู้เกี่ยวข้อง	ต.ค. ๖๕
๓	ประสานกับ ส.ป.ก.จังหวัดให้ดำเนินการบันทึกข้อมูลเกษตรกรก่อนเข้าร่วมโครงการ ตามแบบฟอร์มที่กำหนด ในระบบ Google Sheet (ข้อมูลรายบุคคล ข้อมูลแปลงที่ดิน รายได้/รายจ่ายก่อนเข้าร่วมโครงการ และข้อมูลอื่น ๆ)	พ.ย. - ธ.ค. ๖๕
๔	ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลเกษตรกรก่อนเข้าร่วมโครงการ หากข้อมูลไม่ถูกต้อง แจ้ง ส.ป.ก.จังหวัดแก้ไขข้อมูล	พ.ย. - ธ.ค. ๖๕
๕	สังเกตการณ์การอบรมร่วมกับ ส.ป.ก.จังหวัด เพื่อวิเคราะห์กระบวนการอบรมและผลตอบรับจากการอบรมของเกษตรกร	ม.ค. - มี.ค. ๖๖
๖	ประสานกับ ส.ป.ก.จังหวัดให้ดำเนินการบันทึกข้อมูลเกษตรกรหลังเข้าร่วมโครงการ ตามแบบฟอร์มที่กำหนด ในระบบ Google Sheet (รายได้/รายจ่ายก่อน/หลังเข้าร่วมโครงการ กิจกรรมของกลุ่ม การนำความรู้ไปใช้ จำนวนพื้นที่ปรับเปลี่ยน ผลที่ได้จากการเข้าร่วมโครงการ และข้อมูลอื่น ๆ)	มี.ค. ๖๖

ลำดับที่	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ระยะเวลา
๗	ตรวจสอบผลการดำเนินงาน หากข้อมูลไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน แจ้ง ส.ป.ก.จังหวัดแก้ไขข้อมูล	เม.ย. - มิ.ย. ๖๖
๘	ติดตามผลการดำเนินงาน/ให้คำปรึกษา/เยี่ยมเยียน/สนับสนุนองค์ความรู้ อื่นที่จำเป็นแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ	เม.ย. - ส.ค. ๖๖
๙	นำข้อมูลเกษตรกรหลังเข้าร่วมโครงการมาวิเคราะห์และประมวลผลเพื่อ สรุปตัวชี้วัดตามที่กำหนด	มิ.ย. - ส.ค. ๖๖
๑๐	อนุมัติโครงการเพื่อจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ การสรุปและถอดบทเรียน การดำเนินงานขับเคลื่อนเกษตรกรทฤษฎีใหม่	ก.ค. ๖๖
๑๑	จัดประชุมเพื่อให้เกิดการร่วมกันเสนอปัญหา แก้ไขปัญหา และ ข้อเสนอแนะ ที่สามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงโครงการและกระบวนการ ในปีถัดไป	ส.ค. ๖๖
๑๒	นำผลการสรุปและถอดบทเรียนมาปรับปรุงกระบวนการและแผนงานในปี ถัดไป	ส.ค. ๖๕
๑๓	จัดทำสรุปรายงานผลการดำเนินงานประจำปีเพื่อเสนอต่อผู้บริหาร	ก.ย. ๖๕

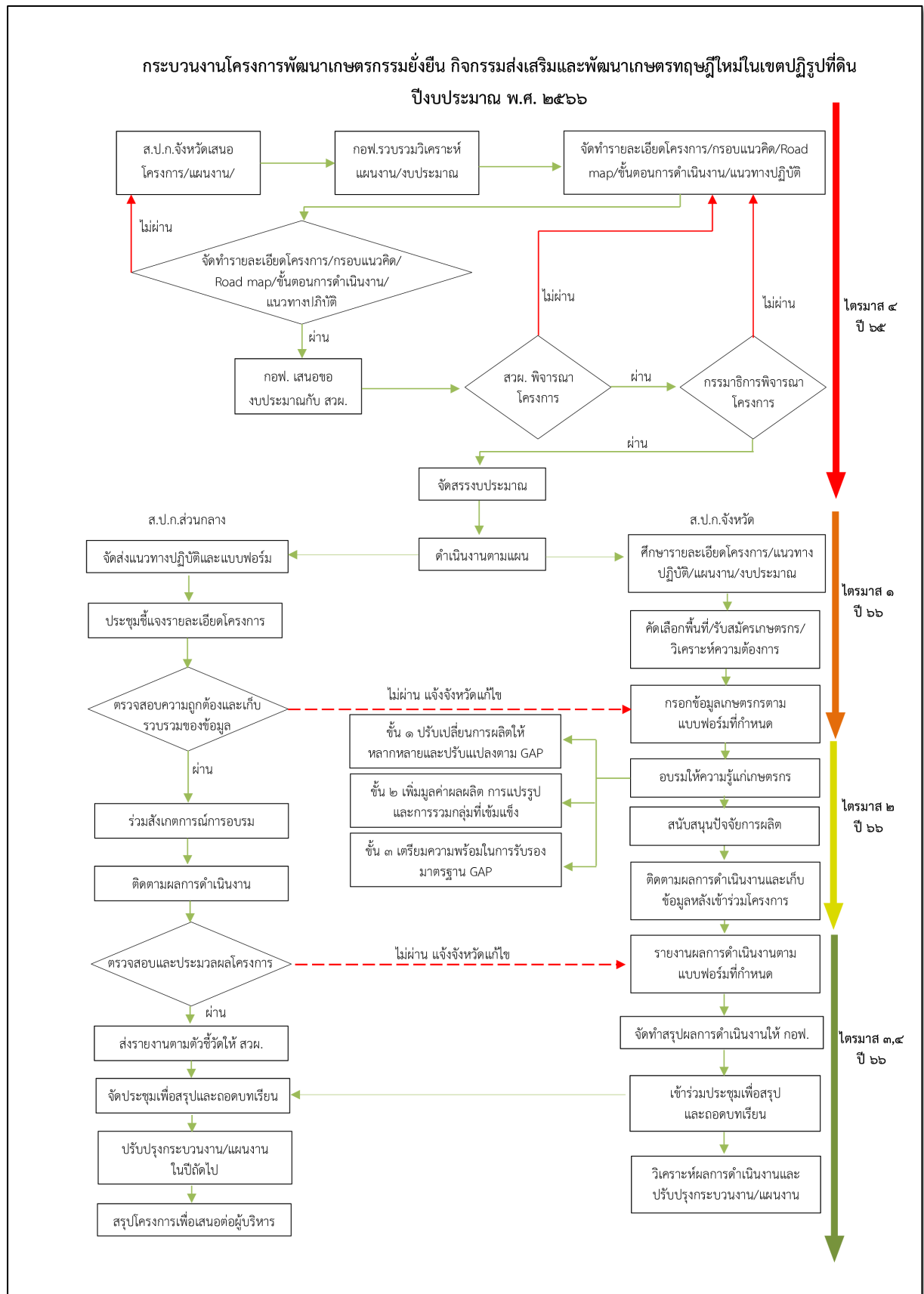
๒.๗.๒ ขั้นตอนการดำเนินงานของ ส.ป.ก.จังหวัด ดังตารางที่ ๒

ตารางที่ ๒ ขั้นตอนการดำเนินงานของ ส.ป.ก.จังหวัด

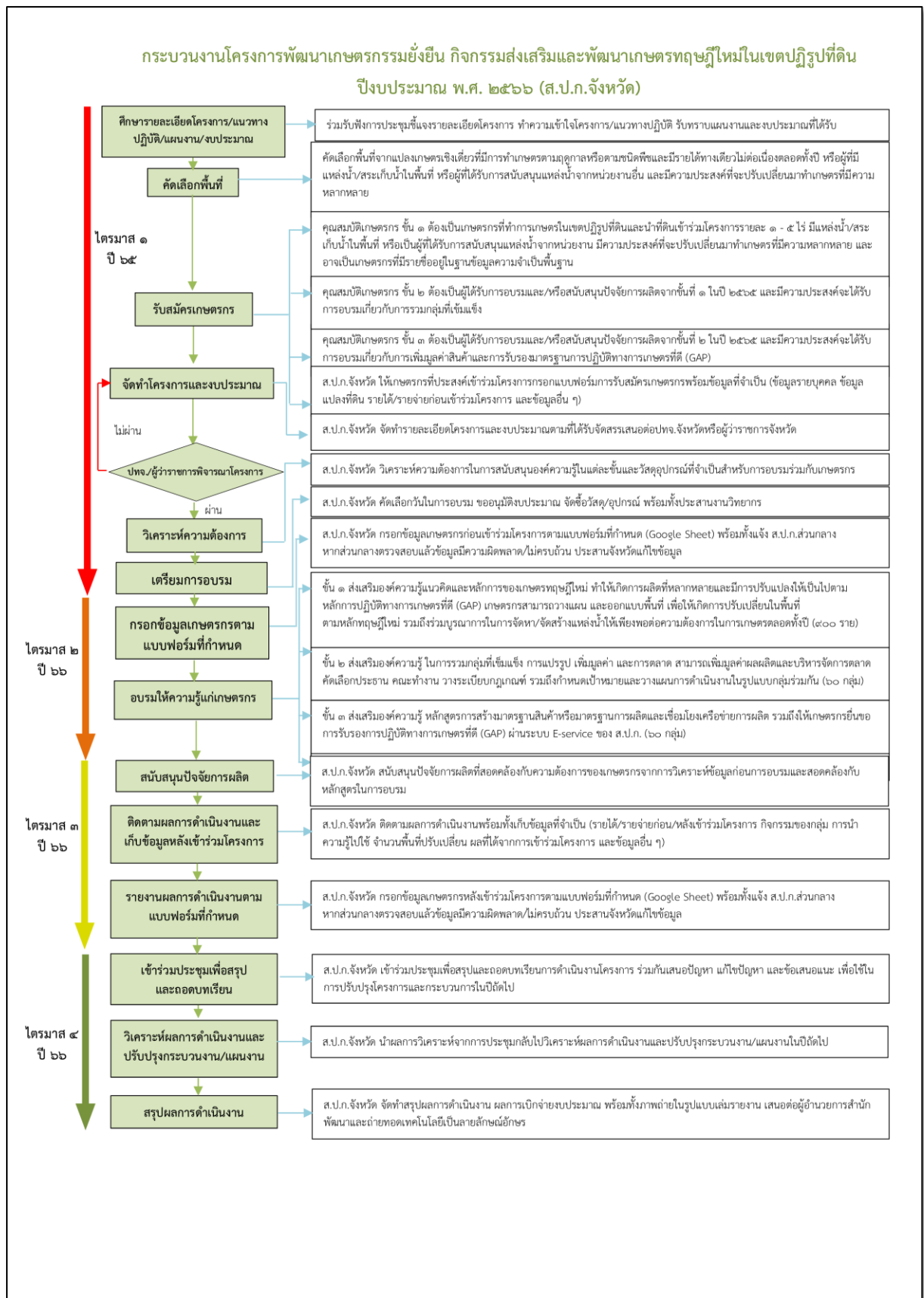
ลำดับที่	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ระยะเวลา
๑	ร่วมรับฟังการประชุมชี้แจงรายละเอียดโครงการ ทำความเข้าใจโครงการ/ แนวทางปฏิบัติการดำเนินงาน รับทราบแผนงานและงบประมาณที่ได้รับ	ต.ค. ๖๕
๒	คัดเลือกพื้นที่จากแปลงเกษตรกรเชิงเดี่ยวที่มีการทำเกษตรตามฤดูกาลหรือ ตามชนิดพืชและมีรายได้ทางเดียวไม่ต่อเนื่องตลอดทั้งปี หรือผู้ที่มีแหล่งน้ำ/ สระเก็บน้ำในพื้นที่ หรือผู้ที่ได้รับการสนับสนุนแหล่งน้ำจากหน่วยงานอื่น และมีความประสงค์ที่จะปรับเปลี่ยนมาทำเกษตรที่มีความหลากหลาย	ต.ค. ๖๕
๓	รับสมัครเกษตรกรตามตัวอย่างแบบฟอร์ม โดยเกษตรกรที่ประสงค์เข้าร่วม โครงการต้องมีคุณสมบัติเกษตรกรแต่ละขั้นตามที่กำหนด พร้อมเก็บข้อมูล ที่จำเป็น (ข้อมูลรายบุคคล ข้อมูลแปลงที่ดิน รายได้/รายจ่ายก่อนเข้าร่วม โครงการ และข้อมูลอื่น ๆ)	ต.ค. - พ.ย. ๖๕
๔	จัดทำรายละเอียดโครงการและงบประมาณตามที่ได้รับจัดสรรเสนอต่อ ปฎิรูปที่ดินจังหวัดหรือผู้ว่าราชการจังหวัด	พ.ย. ๖๕
๕	วิเคราะห์และสรุปความต้องการในการสนับสนุนองค์ความรู้ในแต่ละขั้น และวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับการอบรมและวัสดุการเกษตรร่วมกับ เกษตรกร	พ.ย. ๖๕
๖	คัดเลือกวันในการอบรม ขออนุมัติงบประมาณ จัดซื้อวัสดุ/อุปกรณ์ พร้อมทั้งประสานงานวิทยากร	พ.ย. ๖๕

ลำดับที่	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ระยะเวลา
๗	บันทึกข้อมูลเกษตรกรก่อนเข้าร่วมโครงการ ตามแบบฟอร์มที่กำหนด ในระบบ Google Sheet (ข้อมูลรายบุคคล ข้อมูลแปลงที่ดิน รายได้/รายจ่าย ก่อนเข้าร่วมโครงการ และข้อมูลอื่น ๆ)	พ.ย. - ธ.ค. ๖๕
๘	ดำเนินการอบรม สนับสนุนองค์ความรู้ และปัจจัยการผลิตที่สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกรจากการวิเคราะห์ข้อมูลก่อนการอบรมและสอดคล้องกับหลักสูตรในการอบรม และให้เกษตรกรประเมินผลการอบรมและความพึงพอใจโครงการ	ม.ค. - มี.ค. ๖๖
๙	ติดตามผลการดำเนินงาน/ให้คำปรึกษา/เยี่ยมเยียนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ พร้อมทั้งเก็บข้อมูลที่จำเป็น (รายได้/รายจ่ายก่อน/หลังเข้าร่วมโครงการ กิจกรรมของกลุ่ม การนำความรู้ไปใช้ จำนวนพื้นที่ปรับเปลี่ยนผลที่ได้จากการเข้าร่วมโครงการ และข้อมูลอื่น ๆ)	ม.ค. - เม.ย. ๖๖
๑๐	ดำเนินการบันทึกข้อมูลเกษตรกรหลังเข้าร่วมโครงการ ตามแบบฟอร์มที่กำหนด ในระบบ Google Sheet (รายได้/รายจ่ายก่อน/หลังเข้าร่วมโครงการ กิจกรรมของกลุ่ม การนำความรู้ไปใช้ จำนวนพื้นที่ปรับเปลี่ยนผลที่ได้จากการเข้าร่วมโครงการ และข้อมูลอื่น ๆ)	มี.ค. - มิ.ย. ๖๖
๑๑	หากได้รับแจ้งจาก ส.ป.ก.ส่วนกลาง ส.ป.ก.จังหวัดดำเนินการแก้ไขข้อมูลเกษตรกรให้มีความถูกต้องและครบถ้วน	มิ.ย. - ก.ค. ๖๖
๑๒	เข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อสรุปและถอดบทเรียนการดำเนินงานโครงการ ร่วมกันเสนอปัญหา แก้ไขปัญหา และข้อเสนอแนะ เพื่อใช้ในการปรับปรุงโครงการและกระบวนการในปีถัดไป	ส.ค. ๖๖
๑๓	นำผลการสรุปและถอดบทเรียนมาปรับปรุงกระบวนการและแผนงานในปีถัดไป	ส.ค. ๖๕
๑๔	จัดทำสรุปผลการดำเนินงาน ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ พร้อมทั้งภาพถ่ายในรูปแบบเล่มรายงาน เสนอต่อผู้อำนวยการสำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีเป็นลายลักษณ์อักษร	ก.ย. ๖๕

หรือสามารถศึกษากระบวนการโครงการได้ดังภาพที่ ๔ และ ภาพที่ ๕

ภาพที่ ๔ กระบวนการโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ในเขตปฏิรูปที่ดิน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

ภาพที่ ๕ กระบวนการโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาเกษตรทฤษฎีใหม่
ในเขตปฏิรูปที่ดิน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ (ส.ป.ก.จังหวัด)

๒.๘ แผนการดำเนินงานและงบประมาณ

๒.๘.๑ แผนการดำเนินงาน

แผนงานและเป้าหมายการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

ภาค/จังหวัด		๕.กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรทฤษฎีใหม่ในเขตปฏิรูปที่ดิน							
		เป้าหมาย ชั้นที่ ๑				เป้าหมาย ชั้นที่ ๒		เป้าหมาย ชั้นที่ ๓	
		๒,๗๐๐	ไร่	๙๐๐	ราย	๖๐	กลุ่ม	๖๐	กลุ่ม
๑. ภาคเหนือ		๙๗๕	ไร่	๓๒๕	ราย	๑๔	กลุ่ม	๑๖	กลุ่ม
๑)	กำแพงเพชร	๔๕	ไร่	๑๕	ราย	๑	กลุ่ม	๑	กลุ่ม
๒)	เชียงราย	๔๕	ไร่	๑๕	ราย	๑	กลุ่ม	๑	กลุ่ม
๓)	เชียงใหม่	๓๐	ไร่	๑๐	ราย	๑	กลุ่ม	๑	กลุ่ม
๔)	ตาก	๓๐	ไร่	๑๐	ราย			๑	กลุ่ม
๕)	นครสวรรค์	๓๐	ไร่	๑๐	ราย	๑	กลุ่ม	๑	กลุ่ม
๖)	น่าน	๑๕๐	ไร่	๕๐	ราย				
๗)	พะเยา	๖๐	ไร่	๒๐	ราย	๑	กลุ่ม	๑	กลุ่ม
๘)	พิจิตร	๓๐	ไร่	๑๐	ราย	๑	กลุ่ม	๑	กลุ่ม
๙)	พิษณุโลก	๑๒๐	ไร่	๔๐	ราย	๑	กลุ่ม	๑	กลุ่ม
๑๐)	เพชรบูรณ์	๗๕	ไร่	๒๕	ราย	๑	กลุ่ม	๑	กลุ่ม
๑๑)	แพร่	๓๐	ไร่	๑๐	ราย	๑	กลุ่ม	๑	กลุ่ม
๑๒)	แม่ฮ่องสอน	๙๐	ไร่	๓๐	ราย				
๑๓)	ลำปาง	๓๐	ไร่	๑๐	ราย	๑	กลุ่ม	๑	กลุ่ม
๑๔)	ลำพูน	๓๐	ไร่	๑๐	ราย	๑	กลุ่ม	๒	กลุ่ม
๑๕)	สุโขทัย	๙๐	ไร่	๓๐	ราย	๑	กลุ่ม	๑	กลุ่ม
๑๖)	อุตรดิตถ์	๓๐	ไร่	๑๐	ราย	๑	กลุ่ม	๑	กลุ่ม
๑๗)	อุทัยธานี	๖๐	ไร่	๒๐	ราย	๑	กลุ่ม	๑	กลุ่ม

ภาพที่ ๖ แผนการดำเนินงานในภาคเหนือ

แผนงานและเป้าหมายการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

ภาค/จังหวัด		๕.กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรทฤษฎีใหม่ในเขตปฏิรูปที่ดิน							
		เป้าหมาย ชั้นที่ ๑				เป้าหมาย ชั้นที่ ๒		เป้าหมาย ชั้นที่ ๓	
		๒,๗๐๐	ไร่	๙๐๐	ราย	๖๐	กลุ่ม	๖๐	กลุ่ม
๒. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		๗๙๕	ไร่	๒๖๕	ราย	๑๘	กลุ่ม	๑๕	กลุ่ม
๑๘)	กาฬสินธุ์	๓๐	ไร่	๑๐	ราย	๑	กลุ่ม		
๑๙)	ขอนแก่น	๖๐	ไร่	๒๐	ราย	๑	กลุ่ม	๑	กลุ่ม
๒๐)	ชัยภูมิ							๑	กลุ่ม
๒๑)	นครพนม	๓๐	ไร่	๑๐	ราย	๑	กลุ่ม	๑	กลุ่ม
๒๒)	นครราชสีมา	๗๕	ไร่	๒๕	ราย				
๒๓)	บุรีรัมย์							๑	กลุ่ม
๒๔)	บึงกาฬ	๓๐	ไร่	๑๐	ราย	๒	กลุ่ม	๑	กลุ่ม
๒๕)	มหาสารคาม	๖๐	ไร่	๒๐	ราย	๑	กลุ่ม	๑	กลุ่ม
๒๖)	มุกดาหาร	๓๐	ไร่	๑๐	ราย	๑	กลุ่ม	๑	กลุ่ม
๒๗)	ยโสธร	๖๐	ไร่	๒๐	ราย	๑	กลุ่ม	๑	กลุ่ม
๒๘)	ร้อยเอ็ด	๔๕	ไร่	๑๕	ราย	๑	กลุ่ม	๑	กลุ่ม
๒๙)	เลย	๓๐	ไร่	๑๐	ราย	๑	กลุ่ม		
๓๐)	ศรีสะเกษ	๔๕	ไร่	๑๕	ราย				
๓๑)	สกลนคร	๖๐	ไร่	๒๐	ราย	๑	กลุ่ม	๑	กลุ่ม
๓๒)	สุรินทร์	๔๕	ไร่	๑๕	ราย	๑	กลุ่ม	๑	กลุ่ม
๓๓)	หนองคาย	๖๐	ไร่	๒๐	ราย	๒	กลุ่ม	๑	กลุ่ม
๓๔)	หนองบัวลำภู	๓๐	ไร่	๑๐	ราย	๑	กลุ่ม	๑	กลุ่ม
๓๕)	อุดรธานี	๓๐	ไร่	๑๐	ราย	๑	กลุ่ม	๑	กลุ่ม
๓๖)	อุบลราชธานี	๔๕	ไร่	๑๕	ราย	๑	กลุ่ม	๑	กลุ่ม
๓๗)	อำนาจเจริญ	๓๐	ไร่	๑๐	ราย	๑	กลุ่ม		

ภาพที่ ๗ แผนการดำเนินงานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

แผนงานและเป้าหมายการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

ภาค/จังหวัด	๕.กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรทฤษฎีใหม่ในเขตปฏิรูปที่ดิน							
	เป้าหมาย ชั้นที่ ๑				เป้าหมาย ชั้นที่ ๒		เป้าหมาย ชั้นที่ ๓	
	๒,๗๐๐	ไร่	๙๐๐	ราย	๖๐	กลุ่ม	๖๐	กลุ่ม
๓. ภาคกลาง	๖๔๕	ไร่	๒๑๕	ราย	๑๗	กลุ่ม	๒๑	กลุ่ม
๓๘) กาญจนบุรี	๓๐	ไร่	๑๐	ราย	๑	กลุ่ม	๑	กลุ่ม
๓๙) จันทบุรี	๓๐	ไร่	๑๐	ราย	๑	กลุ่ม	๑	กลุ่ม
๔๐) ฉะเชิงเทรา	๓๐	ไร่	๑๐	ราย	๑	กลุ่ม	๑	กลุ่ม
๔๑) ชลบุรี							๑	กลุ่ม
๔๒) ชัยนาท	๙๐	ไร่	๓๐	ราย	๑	กลุ่ม	๑	กลุ่ม
๔๓) ตราด	๓๐	ไร่	๑๐	ราย	๑	กลุ่ม	๑	กลุ่ม
๔๔) นครนายก	๓๐	ไร่	๑๐	ราย	๒	กลุ่ม	๑	กลุ่ม
๔๕) นครปฐม	๓๐	ไร่	๑๐	ราย			๑	กลุ่ม
๔๖) ปทุมธานี	๓๐	ไร่	๑๐	ราย	๑	กลุ่ม	๑	กลุ่ม
๔๗) ประจวบคีรีขันธ์							๑	กลุ่ม
๔๘) ปราจีนบุรี	๓๐	ไร่	๑๐	ราย	๑	กลุ่ม	๑	กลุ่ม
๔๙) พระนครศรีอยุธยา							๑	กลุ่ม
๕๐) เพชรบุรี	๖๐	ไร่	๒๐	ราย	๑	กลุ่ม	๑	กลุ่ม
๕๑) ระยอง	๔๕	ไร่	๑๕	ราย	๑	กลุ่ม	๑	กลุ่ม
๕๒) ราชบุรี	๔๕	ไร่	๑๕	ราย	๒	กลุ่ม	๑	กลุ่ม
๕๓) ลพบุรี	๔๕	ไร่	๑๕	ราย	๑	กลุ่ม	๑	กลุ่ม
๕๔) สระแก้ว	๔๕	ไร่	๑๕	ราย	๑	กลุ่ม	๑	กลุ่ม
๕๕) สระบุรี	๔๕	ไร่	๑๕	ราย			๑	กลุ่ม
๕๖) สิงห์บุรี							๑	กลุ่ม
๕๗) สุพรรณบุรี	๓๐	ไร่	๑๐	ราย	๒	กลุ่ม	๑	กลุ่ม
๕๘) อ่างทอง							๑	กลุ่ม

ภาพที่ ๘ แผนการดำเนินงานในภาคกลาง

แผนงานและเป้าหมายการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

ภาค/จังหวัด	๕.กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรทฤษฎีใหม่ในเขตปฏิรูปที่ดิน							
	เป้าหมาย ชั้นที่ ๑				เป้าหมาย ชั้นที่ ๒		เป้าหมาย ชั้นที่ ๓	
	๒,๗๐๐	ไร่	๙๐๐	ราย	๖๐	กลุ่ม	๖๐	กลุ่ม
๔. ภาคใต้	๒๘๕	ไร่	๙๕	ราย	๑๑	กลุ่ม	๘	กลุ่ม
๕๙) กระบี่	๓๐	ไร่	๑๐	ราย	๑	กลุ่ม	๑	กลุ่ม
๖๐) ชุมพร					๑	กลุ่ม		
๖๑) ตรัง					๑	กลุ่ม	๑	กลุ่ม
๖๒) นครศรีธรรมราช	๓๐	ไร่	๑๐	ราย				
๖๓) นราธิวาส	๗๕	ไร่	๒๕	ราย	๑	กลุ่ม		
๖๔) ปัตตานี	๓๐	ไร่	๑๐	ราย	๑	กลุ่ม	๑	กลุ่ม
๖๕) พังงา					๑	กลุ่ม		
๖๖) พัทลุง	๓๐	ไร่	๑๐	ราย	๑	กลุ่ม	๑	กลุ่ม
๖๗) ภูเก็ต							๑	กลุ่ม
๖๘) ยะลา	๓๐	ไร่	๑๐	ราย	๑	กลุ่ม	๑	กลุ่ม
๖๙) ระนอง	๓๐	ไร่	๑๐	ราย	๑	กลุ่ม	๑	กลุ่ม
๗๐) สงขลา							๑	กลุ่ม
๗๑) สตูล					๑	กลุ่ม		
๗๒) สุราษฎร์ธานี	๓๐	ไร่	๑๐	ราย	๑	กลุ่ม		

ภาพที่ ๙ แผนการดำเนินงานในภาคใต้

๒.๘.๒ งบประมาณ

งบประมาณโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรทฤษฎีใหม่ในเขตปฏิรูปที่ดิน ได้รับงบประมาณทั้งสิ้น ๑๒,๗๖๑,๗๐๐ บาท แบ่งเป็น
 งบบริหาร ๕,๗๔๒,๘๐๐ บาท และงบดำเนินงาน ๗,๐๑๘,๙๐๐ บาท โดยตั้งจ่าย ณ ส.ป.ก.ส่วนกลาง ๑,๐๘๗,๘๐๐ บาท และตั้งจ่าย ณ ส.ป.ก.จังหวัด ๕,๙๓๑,๑๐๐ บาท
 รายละเอียดดังภาพที่ ๑๐

ภาคเหนือ			ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ			ภาคกลาง			ภาคใต้		
๑	กำแพงเพชร	๙๘,๕๖๐	๑	กาฬสินธุ์	๕๖,๐๔๐	๑	กาญจนบุรี	๘๖,๓๔๐	๑	กระบี่	๘๕,๘๔๐
๒	เชียงใหม่	๙๘,๕๖๐	๒	ขอนแก่น	๑๑๑,๑๘๐	๒	จันทบุรี	๘๕,๘๔๐	๒	ชุมพร	๓๑,๒๐๐
๓	เชียงใหม่	๘๖,๐๔๐	๓	ชัยภูมิ	๓๑,๒๐๐	๓	ฉะเชิงเทรา	๘๕,๘๔๐	๓	ตรัง	๖๐,๘๐๐
๔	ตาก	๕๖,๐๔๐	๔	นครพนม	๘๕,๘๔๐	๔	ชลบุรี	๓๑,๒๐๐	๔	นครศรีธรรมราช	๒๖,๔๔๐
๕	นครสวรรค์	๘๖,๐๔๐	๕	นครราชสีมา	๖๓,๙๐๐	๕	ชัยนาท	๑๓๖,๒๒๐	๕	นราธิวาส	๙๔,๐๐๐
๖	น่าน	๑๒๖,๕๐๐	๖	บุรีรัมย์	๓๑,๒๐๐	๖	ตราด	๘๕,๘๔๐	๖	ปัตตานี	๘๕,๘๔๐
๗	พะเยา	๑๑๐,๘๘๐	๗	บึงกาฬ	๑๑๕,๖๔๐	๗	นครนายก	๑๑๕,๙๔๐	๗	พังงา	๓๑,๒๐๐
๘	พิจิตร	๘๕,๘๔๐	๘	มหาสารคาม	๑๑๐,๘๘๐	๘	นครปฐม	๕๖,๐๔๐	๘	พัทลุง	๘๖,๓๔๐
๙	พิษณุโลก	๑๖๑,๕๖๐	๙	มุกดาหาร	๘๖,๓๔๐	๙	ปทุมธานี	๘๖,๐๔๐	๙	ภูเก็ต	๓๑,๒๐๐
๑๐	เพชรบูรณ์	๑๒๓,๖๐๐	๑๐	ยโสธร	๑๑๑,๘๘๐	๑๐	ประจวบคีรีขันธ์	๓๑,๒๐๐	๑๐	ยะลา	๘๖,๐๔๐
๑๑	แพร่	๘๖,๐๔๐	๑๑	ร้อยเอ็ด	๙๘,๙๖๐	๑๑	ปราจีนบุรี	๘๕,๘๔๐	๑๑	ระนอง	๘๕,๘๔๐
๑๒	แม่ฮ่องสอน	๗๖,๓๒๐	๑๒	เลย	๕๖,๐๔๐	๑๒	พระนครศรีอยุธยา	๓๑,๒๐๐	๑๒	สงขลา	๓๑,๒๐๐
๑๓	ลำปาง	๘๖,๐๔๐	๑๓	ศรีสะเกษ	๓๘,๘๖๐	๑๓	เพชรบุรี	๑๑๑,๑๘๐	๑๓	สตูล	๓๑,๒๐๐
๑๔	ลำพูน	๑๑๖,๑๔๐	๑๔	สกลนคร	๑๑๑,๑๘๐	๑๔	ระยอง	๙๘,๗๖๐	๑๔	สุราษฎร์ธานี	๕๖,๐๔๐
๑๕	สุโขทัย	๑๓๖,๗๒๐	๑๕	สุรินทร์	๙๘,๗๖๐	๑๕	ราชบุรี	๑๒๘,๓๖๐			
๑๖	อุดรดิตถ์	๘๖,๐๔๐	๑๖	หนองคาย	๑๔๐,๗๘๐	๑๖	ลพบุรี	๙๘,๕๖๐			
๑๗	อุทัยธานี	๑๑๑,๑๘๐	๑๗	หนองบัวลำภู	๘๖,๐๔๐	๑๗	สระแก้ว	๙๘,๙๖๐			
			๑๘	อุดรธานี	๘๕,๘๔๐	๑๘	สระบุรี	๖๘,๖๖๐			
			๑๙	อุบลราชธานี	๙๘,๙๖๐	๑๙	สิงห์บุรี	๓๑,๒๐๐			
			๒๐	อำนาจเจริญ	๕๖,๐๔๐	๒๐	สุพรรณบุรี	๑๑๖,๑๔๐			
						๒๑	อ่างทอง	๓๑,๒๐๐			

ภาพที่ ๑๐ งบประมาณที่จัดสรรให้แก่ ส.ป.ก.จังหวัด

๒.๙ กรอบแนวคิด และ Road Map

ภาพที่ ๑๒ Road Map โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาเกษตรทฤษฎีใหม่ในเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. ๒๕๖๖

๒.๑๐ ผู้รับผิดชอบโครงการ

๑. นายวิทยา คำภูแสน ผู้อำนวยการกลุ่มอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพแวดล้อม ๐๒-๒๗๑-๑๔๓๒
๒. นางสาวไอศวรรย์ อารยะทวีกุล นักวิชาการปฏิบัติการที่ดินปฏิบัติการ ๐๒-๒๗๑-๑๔๓๒

๒.๑๑ การติดตาม ประเมินผล และตัวชี้วัดโครงการ

๑. เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.จังหวัด ๗๒ จังหวัด รายงานผลการดำเนินงานในระบบรายงานแผนงานผลงานประจำเดือนผ่านทาง Google Sheet
๒. เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. ส่วนกลาง (สำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี และสำนักวิชาการและแผนงาน) รายงานผลการดำเนินงานในระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (eMENSCR)
๓. ส.ป.ก. ส่วนกลาง ลงพื้นที่ติดตาม ประเมินผล และการถอดบทเรียนเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ ปรับปรุงงานและวางแผนการขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการในลำดับต่อไป

บทที่ ๓

องค์ความรู้ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่

๓.๑ การบริหารจัดการแปลง

๓.๑.๑ โคก หนอง นา โมเดล

โครงการ 1 ไร่ 100,000

ความเป็นมา

เป็นการจัดการบริหารเนื้อที่ 1 ไร่ ให้สามารถสร้างประโยชน์ แปรรูปสร้างมูลค่า สร้างรายได้ เชื้อจิ้งกินเชื้อใช้ จึงนำไปขาย โดยในแปลงใช้การปลูกพืชหมุนเวียนตามฤดูกาล ให้ครบรอบปี ลดการพึ่งพาปัจจัยภายนอก ส่งผลให้มีผลผลิต ทุกเดือน มีรายได้ทั้งในระยะสั้น กลาง และยาว ยังสามารถ ลดต้นทุนการผลิตและรายจ่ายนอกภาคเกษตรอีกด้วย

🔍 **ทำอย่างไรให้ได้ 100,000 ?** ✕

- ปลูกผลไม้หลากหลายชนิด เช่น กล้วย มะม่วง ลำไย
- ปลูกผักสวนครัว เช่น พริกขี้หนู ตะไคร้ กะหล่ำปลี โหระพา
- เพาะกล้าไม้จำพวก เมล็ด กิ่งชำ กิ่งตอน
- เลี้ยงสัตว์ที่ตลาดต้องการ และใช้ประโยชน์จากมูลสัตว์ เช่น วัว เป็ด ไก่ แกะ แพะ

**ตัวอย่าง
การทำเกษตร 1 ไร่ 100,000**

- ขุดบ่อน้ำขนาดเล็ก เลี้ยงปลา เลี้ยงกบเนื้อ เลี้ยงหอย เลี้ยงปู
- ปลูกข้าวที่ได้ผลผลิตสูง ในหนึ่งปีทำได้หลายครั้ง
- เมื่อเชื้อจิ้งกินเชื้อใช้ แบ่งจำหน่ายเพื่อเพิ่มรายได้

ที่มา: <https://www.youtube.com/watch?v=gBRbJDSaWSM>
<http://landinland.com/-----1---1---.html>

กลุ่มอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพแวดล้อม (กอฟ.)
 สำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี (สพท.)
 สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.)

ผักยกแคร่

ประโยชน์

- ปลุกได้ในสภาวะน้ำท่วม
- ปลุกและดูแลรักษาง่าย
- ปกป้องจากสารพิษ
- ให้ผลผลิตที่มีคุณภาพ
- ประหยัดเวลา

พืชที่เหมาะสมสำหรับการปลูก

• แตงกวา	• มะเขือเทศ
• บร็อกโคลี	• คื่นหิโร
• พริก	• บวบ
• ผักกาดขาว	• ถั่วฝักยาว
• กะหล่ำดอก	• ต้นหอม

ข้อควรระวัง

- การวางกระบะทำแปลงผัก ควรทำระนาบเดียวกัน
- การวางกระบะไม่เท่ากัน จะทำให้พืชได้รับแสงไม่เท่ากัน
- ดิน ปุ๋ยคอก ขุยมะพร้าว จี๋เก่า แกลบ ควรนำไปผึ่งแดดฆ่าเชื้อ ก่อนนำมาเป็นวัสดุปลูก
- ควรปลูกช่วงเย็น เพื่อให้รากฟื้นตัวและยึดดิน เพราะอากาศไม่ร้อน ผักระเหยนำน้อย

กลุ่มอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพแวดล้อม สำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี

วิธีทำผักยกแคร่

1 การทำแคร่ 1 ชั้น ขนาด 1.2 X 1.2 เมตร

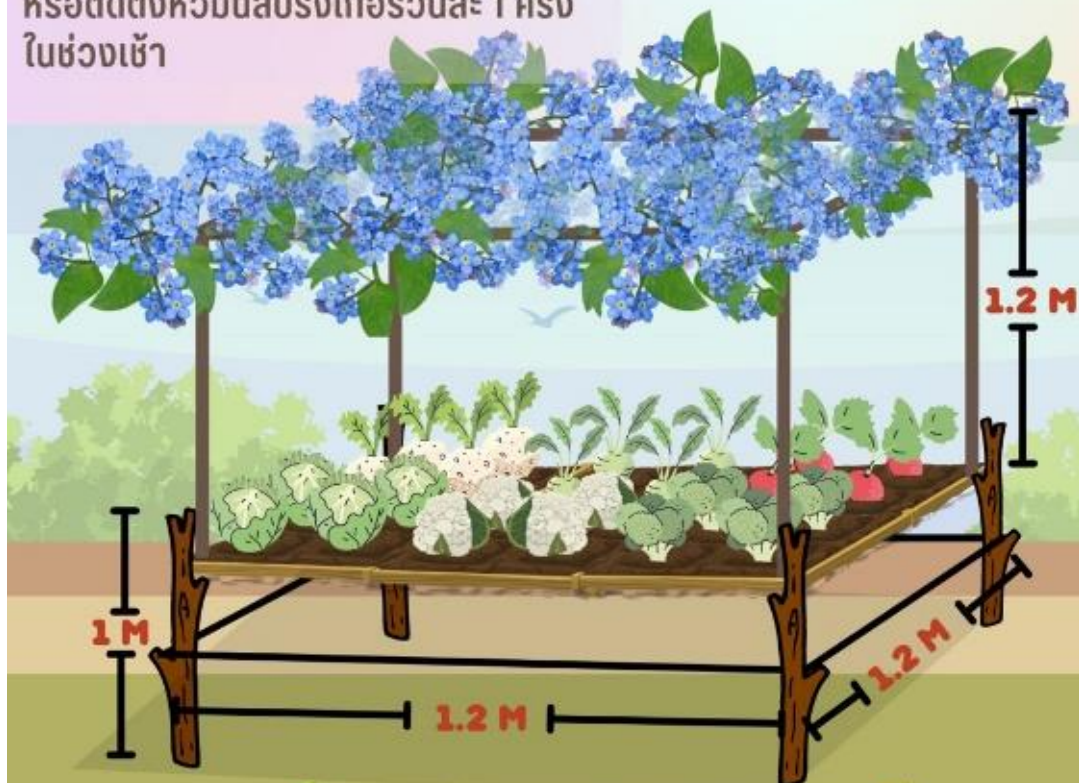
- 1) ไม้ไผ่/เหล็กพรีทรีทเม้นท์ สำหรับทำฐาน จำนวน 3 ท่อน เชื่อมติดเป็นโครงขนาด 1.20 X 1.20 เมตร ด้วยเชือกหรือตะปู
- 2) ขอบกระบะสำหรับเพาะปลูกสูง 0.20 เมตร จากนั้นนำตาข่ายไนลอนรองพื้นที่ปลูก

2 วัสดุปลูกและอุปกรณ์ให้น้ำ

- 1) ดินควรมีการผึ่งแดด อย่างน้อย 3 แดด ก่อนนำมาผสมกับปุ๋ย การใส่ดินปลูก ให้เหลือขอบกระบะอย่างน้อย 5 ซม.
- 2) การรดน้ำอาจรดน้ำด้วยบัวรดน้ำ หรือติดตั้งหัวมินิสปริงเกอร์วันละ 1 ครั้ง ในช่วงเช้า

3 หลังคา/มุ้งตาข่ายมุง

- 1) ป้องกันแมลงศัตรูพืช โดยใช้มุ้งตาข่าย มุงล๊อค หรือพลาสติก

๓.๑.๔ หลุมพอเพียง

หลุมพอเพียง

วนเกษตร
ALRO

คือ การปลูกพืชหลายชนิด
ในหลุมเดียวกัน ประกอบด้วย

๑. พืชพี่เลี้ยง
๒. ไม้ยืนต้น
๓. พืชฉลาด
๔. พืชปัญญาอ่อน

๑ พืชพี่เลี้ยง หมายถึง พืชที่ให้ร่มเงา
ให้ความชุ่มชื้น เช่น กล้าย (เป็นหลัก) หรือ ตะขบ

๒ ไม้ยืนต้นปลูกไว้ ๔ มุม
โดย ๓ มุมเป็นไม้ใช้สอย
เช่น ไม้ยางนา ไม้สัก ไม้ประดู่
และอีก ๑ มุมปลูกไม้ผล เช่น
ขนุน เงาะ มะม่วง ทุเรียน

๔ พืชปัญญาอ่อน
หมายถึง พืชผักที่ต้องคอยดูแลรักษา
ปลูกง่ายโตเร็ว สร้างรายได้ ได้เร็ว
อาทิ พริกและมะเขือ

๓ พืชฉลาด หมายถึง พืชที่เลี้ยงตัวเองได้ไม่ต้องดูแล
รักษามาก มีอายุไม่มาก ๕-๑๐ ปี อาทิ มะละกอ

หลุมใช้พื้นที่ 2x2 เมตร
1 ไร่สามารถทำได้ 100 หลุม

- ๑ พืชพี่เลี้ยง ๑ ต้น
- ๒ ไม้ยืนต้น ๔ ต้น
- ๓ พืชฉลาด ๕ ต้น
- ๔ พืชปัญญาอ่อน ๑๐ ต้น

เน้นการเกื้อกูลของพืชแต่ละชนิด
ใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด
สร้างผลผลิตจากกระยะสั้น
และระยะยาว

ที่มา สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) กลุ่มอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร

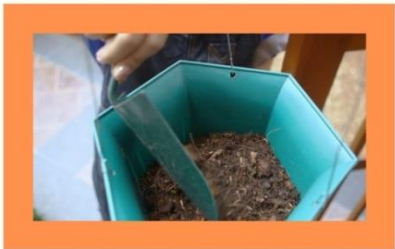
ผักกลับหัว

เป็นวิธีการปลูกที่ช่วยลดปัญหาเรื่องวัชพืช แมลง และโรคต่าง ๆ ที่เป็นตัวการสำคัญในการทำร้ายพืชผัก ซึ่งการปลูกพืชในลักษณะนี้ ช่วยให้น้ำและธาตุอาหารไหลไปเลี้ยงส่วนยอดได้ดี และที่สำคัญคือช่วยให้ประหยัดพื้นที่ในการปลูก

ขั้นตอนการปลูก

1. ดินที่ติดกับรากพืชออกให้หมดก่อนแล้ววัดขนาดให้พอดีกับกระถาง

2. นำรากใส่เข้าไปในช่องที่กั้นกระถาง

3. ใช้ตาข่ายลือกรากไว้เพื่อกันดินร่วง และช่วยให้ต้นไม้อยู่ตัวมากขึ้น

4. ตักดินใส่ลงไปจนเกือบเต็ม และปลูกผักอีกชนิดด้านบน

ที่มา <https://www.baanlaesuan.com>

กลุ่มอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพแวดล้อม สำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี

๓.๒ การจัดการและปรับปรุงดิน

๓.๒.๑ ดินทราย

กลุ่มอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพแวดล้อม (กอฟ.)
สำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี (สพท.)
สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.)

ดินทราย

เป็นดินร่วนปนดินเหนียวเล็กน้อย การยึดเกาะของเม็ดดินต่ำ ทำให้เกิดการชะล้างพังทลายได้ง่าย มีการระบายน้ำมาก ทำให้เกิดปัญหาการขาดแคลนน้ำ ความสามารถในการอุ้มน้ำและดูดซับธาตุอาหารต่ำ ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ

จังหวัดที่พบดินทราย

ดินทราย พบได้ทั่วไปในทุกภูมิภาคของประเทศไทย แต่ที่พบมากที่สุดคือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย เช่น นครราชสีมา ชัยภูมิ และบุรีรัมย์

การปรับปรุงดินทราย

- เพิ่มอินทรีย์วัตถุลงบนหน้าดิน เช่น ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก
- อาจมีการใช้สารเคมีในการบำรุงดินเพื่อเพิ่มธาตุอาหาร
- ใช้เทคนิคน้ำหยดเพิ่มความชุ่มชื้นในพื้นที่เพาะปลูก

การใช้ประโยชน์ดินทราย

ดินทรายบริเวณที่ลุ่มใช้ประโยชน์เป็นนาข้าว ส่วนที่ดอนใช้ปลูกพืชไร่ ปาล์มน้ำมัน ทุเรียน และไม้ละไมะ บริเวณชายทะเลใช้ปลูกมะพร้าวเป็นพืชหลักแต่ มักจะให้ผลผลิตต่ำทั้งสิ้น

ที่มา

[HTTP://OSS101.LDD.GO.TH/WEB_SOILS_FOR_YOUTH/S_TYPE2.HTM](http://OSS101.LDD.GO.TH/WEB_SOILS_FOR_YOUTH/S_TYPE2.HTM)

[HTTPS://WWW.LDD.GO.TH/WEB_SOIL/SANDY.HTM](https://WWW.LDD.GO.TH/WEB_SOIL/SANDY.HTM)

รู้ได้อย่างไรว่า ดินเค็ม

- พบคราบเกลือสีขาวบนผิวดิน
- พืชจะตายเป็นหย่อม ๆ มีลักษณะขอบใบไหม้ แคร่เกร็น

ระดับความเค็มของดิน

ใช้การนำไฟฟ้าของดิน (หน่วยเป็น เดซิซีเมนต่อเมตร)

ค่าการนำไฟฟ้า (เดซิซีเมนต่อเมตร)	ระดับความเค็ม	ผลต่อการเพาะปลูก
น้อยกว่า 2	ไม่เค็ม	ไม่มีผลกระทบต่อน้ำ
2 - 4	เค็มน้อย	มีผลกระทบต่อน้ำไม่ทนเค็ม
4 - 8	เค็มปานกลาง	มีผลกระทบต่อน้ำหลายชนิด
8 - 16	เค็มมาก	เฉพาะพืชทนเค็มเท่านั้นที่เจริญเติบโตให้ผลผลิตได้
มากกว่า 16	เค็มจัด	เฉพาะพืชทนเค็มเท่านั้นที่เจริญเติบโตให้ผลผลิตได้

การแก้ปัญหาเมื่อเกิดดินเค็ม

- ใช้น้ำจืดชะล้างเกลือแล้วระบายออก ในกรณีที่ดินมีเกลือโซเดียมสูง ควรใช้ยิปซัมในการล้างดิน
- ลดระดับน้ำใต้ดิน โดยวิธีระบายออกหรือสูบน้ำออก ชะล้างหน้าดินโดยขังน้ำในพื้นที่ 7 วัน แล้วระบายน้ำออก (ทำซ้ำอีก 2-3 ครั้ง) ก่อนทำการปลูกพืช
- ใช้วัสดุปรับปรุงดิน อาทิ แกลบ ปูนขาว ยิปซัม ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก หรือปลูกพืชเพื่อไถกลบเป็นปุ๋ยพืชสด
- ปลูกพืชทนเค็ม อาทิ ถั่วพุ่ม ชะอม มันเทศ ข้าวทนเค็ม

ชะล้างดิน

ปลูกพืชทนเค็ม

ใส่สารปรับปรุงดิน

ดินเค็มต้องปลูกอะไรถึงจะรอด

ค่าการนำไฟฟ้า (เดซิซีเมนต่อเมตร)	2 - 4	4 - 8	8 - 16	มากกว่า 16
ระดับความเค็ม	เค็มน้อย	เค็มปานกลาง	เค็มมาก	เค็มจัด
พืชผัก				
	ถั่วฝักยาว	บวบ	กะหล่ำปลี	
	ผักกาด	น้ำเต้า	กระเทียม	
	พริกไทย	ข้าวโพดหวาน	หอมแดง	
	แตงกวา	ผักกาดหอม	สับปะรด	
	มะเขือ	หอมใหญ่	หน่อไม้ฝรั่ง	
พืชไร่และอาหารสัตว์				
		ข้าว		
	ถั่วเขียว	ปอแก้ว	มันเทศ	หญ้าตึกซี
	ถั่วเหลือง	ข้าวโพด	หญ้าขน	หญ้าชันบรูก
	ถั่วลิสง	หม่อน	สอคางคก	หญ้าสเมียร์นา
	งา	ข้าวฟ่าง		
		มันสำปะหลัง		
ไม้ผลและไม้ยืนต้น				
	มะม่วง		กระถินณรงค์	โกกทาง
	กล้วย	แค	ยูคาลิปตัส	ชะคราม
	ส้ม	มะกอก	มะนาว	หนามแดง
	ลิ้นจี่	มะเดื่อ	มะพร้าว	เสม็ด
	มะนาว	องุ่น	สะเดา	เสม
			อินทผลัม	

กลุ่มอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพแวดล้อม สำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน

ดินเปรี้ยว

ดินเปรี้ยวคืออะไร ?

ชั้นดินที่มีกรดกำมะถันอยู่ มีความเป็นกรดสูง (pH ต่ำ) จนกลายเป็นอุปสรรคต่อการเจริญเติบโตของพืช

สาเหตุ

การทับถมของตะกอนน้ำกร่อย

↓

กำมะถัน

↓ **จุลินทรีย์**

แร่ไพไรต์

↓ **แปรสภาพ**

กรดกำมะถัน

↓

ดินเป็นกรด

● **บริเวณดินเปรี้ยวในประเทศไทย**

พระนครศรีอยุธยา ปทุมธานี กรุงเทพมหานคร สระบุรี สมุทรปราการ สุพรรณบุรี นครปฐม ฉะเชิงเทรา นครนายก ปราจีนบุรี ชลบุรี จันทบุรี นครศรีธรรมราช พัทลุง สตูล สงขลา ปัตตานี และนราธิวาส

การปรับปรุงดิน

1. การล้างดิน ใช้น้ำล้างสารพิษอื่นออกจากดิน
2. การควบคุมระดับน้ำใต้ดิน (ไม่ระบายน้ำออกจากชั้นดินที่มีแร่ไพไรต์สะสมอยู่)
3. การใส่วัสดุลดความเป็นกรดในดิน

ระดับความเป็นกรดเป็นค่า			
3.0	4.0	5.0	6.0
ดินเปรี้ยวมาก	ดินเปรี้ยวปานกลาง	ดินเปรี้ยวน้อย	

☀

ดินเปรี้ยวน้อย ควรใส่ปูนมาร์ล ไร่ละ 0.5 ตัน

ดินเปรี้ยวปานกลาง ควรใส่ปูนมาร์ล ไร่ละ 1 ตัน

ดินเปรี้ยวจัด ควรใส่ปูนมาร์ล ไร่ละ 2 ตัน

กลุ่มอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพแวดล้อม สำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี

ที่มา: <http://eto.ku.ac.th>

ดินดาน

ลักษณะของดิน

ดินดานหรือชั้นดาน เป็นชั้นดินที่อัดตัวแน่นหรือชั้นที่มีสารเชื่อมอนุภาคของดินมาจับตัวกันแน่นทึบและแข็งเป็นแนวนานกับหน้าดินที่ความลึกแตกต่างกันไป

สภาพปัญหาของดิน

• พืชเจริญเติบโตผิดปกติ

พืชที่ปลูกในดินที่มีชั้นดานจะมีระบบรากดิน ทำให้พืชดูดกินธาตุอาหารและน้ำได้น้อย เกิดการแคระแกรน เน่าเสีย ผลผลิตลดลง

• การชะล้างพังทลายของดิน

ดินที่แน่นทึบทำให้น้ำไม่สามารถซึมลงไปในดินได้ เมื่อฝนตกหนักจึงเกิดการชะล้างผิวหน้าดินที่มีความอุดมสมบูรณ์สูงและปุ๋ยออกไป

• เกิดชั้นน้ำใต้ดินชั่วคราว

ชั้นดานแข็งจะยับยั้งการไหลซึมของน้ำ ทำให้เกิดชั้นน้ำใต้ดินชั่วคราว

แนวทางการจัดการดิน

- การปลูกพืชทำลายชั้นดาน ได้แก่ หญ้าป่าเหี้ย หญ้าแฝก

- การควบคุมการใช้เครื่องจักรกล

ใช้เครื่องจักรกลในพื้นที่เกษตรให้น้อยที่สุดเท่าที่จำเป็น

- การไถระเบิดดินดาน

ไถด้วยคันไถที่สามารถเจาะและทำให้ดินชั้นดานแตกกระจายได้

- การเพิ่มอินทรีย์วัตถุ

เช่น การใส่ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก การไถกลบพืชปุ๋ยสด ซึ่งช่วยให้ดินมีคุณสมบัติทางกายภาพดีขึ้น

๓.๒.๕ ดินในพื้นที่ลาดชัน

การอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่ลาดชัน

ความลาดชันเป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดการชะล้างพังทลายของดิน จึงควรเลือกวิธีที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่นั้น ๆ เพื่อป้องกันดินไม่ให้หลุดออกโดยการตกกระทบของเม็ดฝนและลม เพื่อลดปริมาณน้ำไหลบ่า เพื่อควบคุมหรือชะลอความเร็วของน้ำ และเพิ่มอัตราการไหลซึมของน้ำลงดิน โดยใช้มาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำทั้งวิธีกลและการปลูกพืชที่เหมาะสมตามความลาดชัน

ความลาดชัน	วิธีกล	การปลูกพืช
พื้นที่ราบถึงค่อนข้างเรียบ	• การไถพรวน	• ปลูกพืชตามแนวระดับ • ปลูกพืชคลุมดิน • ปลูกพืชหมุนเวียน
พื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย (2-5 %)	• ทำนาตามแนวระดับ • คันดินเก็บกักน้ำ • คันดินฐานแคบ	• ปลูกพืชประเภทไม้พุ่ม หรือ ปลูกหญ้าเป็นแถบขวางทางลาดตามแนวระดับ
พื้นที่ลูกคลื่นลอนลาด (5-12 %)	• คันดินเบนน้ำ • ทางระบายน้ำ • คันดินฐานกว้าง	• ปลูกพืชคลุมดิน
พื้นที่ลูกคลื่นลอนลาด (12-20 %)	• คันดินเบนน้ำ • คันคูรับน้ำรอบเขา • ชันบันไดดิน	• ปลูกพืชแบบชันบันได • ปลูกพืชคลุมดิน
เนินเขา	• คันคูรับน้ำรอบเขา	• ปลูกพืชคลุมดิน • ปลูกหญ้า เช่น หญ้ารูซี่ หญ้าแฝก
พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อนหรือที่ลาดชันสูง (35%)	• คันคูน้ำรอบเขา	• ปลูกพืชคลุมดิน • ปลูกพืชหมุนเวียน • ปลูกพืชสลับเป็นแถบ

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน

กลุ่มอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพแวดล้อม สำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี

๓.๓ การควบคุมแมลงศัตรูพืชในแปลง

๓.๓.๑ การควบคุมแมลงศัตรูพืชในไม้ผล

การควบคุมแมลงศัตรูพืช ในแปลงไม้ผล

ศัตรูพืชของไม้ผลส่วนมากเป็น แมลง
ไล่เดือน วัชพืช โรคต่าง ๆ โดยมีสาเหตุ
มาจากเชื้อโรค เห็ด รา แบคทีเรีย ไวรัส
และสาหร่าย

การดูแลรักษา

1. ปุ๋ยจะช่วยปรับปรุงคุณภาพดินให้
เหมาะแก่การเจริญเติบโต ปรับสภาพ
ความเป็นกรดด่างให้มีสภาพเป็นกลาง
เป็นแหล่งธาตุอาหาร และป้องกันไม่ให้
มด หนอน ปลวก แมลง เข้าไปทำรัง
และทำลายลำต้น

การเลือกชนิดไม้ผลที่ปลูก

การเลือกปลูกไม้ผลควรพิจารณาว่า
ไม้ผลเติบโตดีในพื้นที่ใด ดินฟ้าอากาศ
แบบใด และควรปลูกให้หลากหลาย

2. ใช้วิธีพื้นบ้านอื่น ๆ ในการ
ป้องกันและรักษาผลกระแทบจากแมลง
ศัตรูพืช เช่น การใช้น้ำสะเดาฉีดพรม
ใบและผล หรือการใช้ลูกเหม็นใส่ขวด
น้ำแขวนกิ่ง 2-3 ขวด

การทำหมันแมลงเป็นอีกวิธีการกำจัด
แมลงให้หมดไปจากพื้นที่ โดยการฉายรังสี
แกมมา จากนั้นจึงนำแมลงที่เป็นหมันนี้ไป
ปล่อยในธรรมชาติ

ที่มา: <https://www.phtnet.org/2011/08/96/>
<https://r-sim100.com/4274/>

กลุ่มอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพแวดล้อม (กอฟ.)
 สำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี (สพท.)
 สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.)

กลุ่มอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพแวดล้อม (กอฟ.)
สำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี (สพท.)
สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.)

การควบคุมแมลงศัตรูพืช ในแปลงไม้ยืนต้น

มด

- รังมดบ่งบอกว่าดินมีสภาพแห้ง เป็นดินทราย ควรปรับปรุงดินด้วยวิธีการ อินทรีย์จะทำให้ดินเก็บความชื้นได้ดีขึ้นและ มดจะหนีไปเอง
- ใช้กากขี้ไก่โรยบนดินในไม้ยืนต้นกัน มดได้ดี

เพลี้ยอ่อน

- เพลี้ยอ่อน เกิดจากปริมาณ ไนโตรเจนสูง ควรใช้ปุ๋ยปรับสมดุลช่วยให้ ไม้ยืนต้นแข็งแรง ทำให้ลดโอกาสที่ถูกเพลี้ย อ่อนเกาะกิน
- นำต้นบอระเพ็ดมาสับหรือนำเมล็ด สะเดามาบดแล้วแช่น้ำไว้หนึ่งคืน แล้วกรอง เอาน้ำมาฉีดพ่นไม้ยืนต้น รสขมจะแทรกใน น้ำเลี้ยงทำให้เพลี้ยไม่เกาะกินไม้ยืนต้น

แมลงหวี่ขาว

- ใช้น้ำคั้นดอกดาวเรืองฉีดรดไม้ยืนต้น
- แมลงหวี่ขาวชอบบินเข้าหาวัสดุสีเหลือง น้ำแผ่นสังกะสีที่ทาสีเหลืองแล้วห้อยบนกิ่งไม้ ยืนต้น แมลงหวี่ขาวจะเข้ามาติดกับ ลดอัตรา การก่อความเสียหายให้ไม้ยืนต้นได้
- ปลูกลูกดาวเรืองฝรั่งเศสในแนวขอบรอบไม้ ยืนต้นจะช่วยทำให้แมลงหวี่ขาวไม่เข้าทำลาย

ไรสองจุด

- ควรแต่งกิ่งให้อากาศถ่ายเทเพื่อลด การดึงดูดไรสองจุด
- ควรพรวนดินใต้ต้น ไม่ให้มีวัชพืชเกิด เพื่อลดการอยู่อาศัยของไรสองจุด
- ปลอ่ยไรตัวห้ำในแปลง เนื่องจากเป็น ศัตรูของไรสองจุด จะช่วยควบคุมไรสองจุด ได้ดี

กลุ่มอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพแวดล้อม (กอฟ.)
สำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี (สพท.)
สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.)

การควบคุมแมลงศัตรูพืชในแปลงผัก

การรดน้ำ

ควรรดน้ำในตอนเช้าและตอนเย็น โดยค่อย ๆ รดน้ำให้ชุ่มชื้นอย่าให้ และจนเกินไป เพราะจะทำให้รากเน่า แบคทีเรียเข้าทำลายได้ง่าย

การพรวนดิน

ควรพรวนดินทุก 7-10 วัน ให้ทั่วแปลงและให้ลึกพอสมควร แต่ควรระวังอย่าให้ถูกรากเพราะ อาจทำให้รากขาดได้

การใส่ปุ๋ย

การใส่ปุ๋ยควรใส่ปุ๋ยให้เหมาะกับพืช โดยโรยให้ทั่วแปลงปลูกในปริมาณที่ พอเหมาะแล้วรดน้ำให้ชุ่มหลังจาก ใส่ปุ๋ยแล้วทุกครั้ง

การกำจัดวัชพืช

ควรถอนหรือเก็บวัชพืชออก ให้หมดและด้ายหญ้าในแปลงปลูก อยู่เสมอ ถ้ามีแมลงศัตรูพืชต้อง เก็บทิ้งหรือใช้ยากำจัดศัตรูพืชฉีด ป้องกันประมาณสัปดาห์ละ 1 ครั้ง

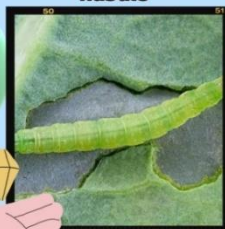
วิธีอื่น ๆ

การป้องกันกำจัด เช่น หนอนต่างๆ ใช้มือจับออก ใช้พริกไทยป่น ผสมน้ำฉีดพ่น ใช้น้ำคั้นจากใบหรือเมล็ดสะเดา ถ้าเป็นพวกเพลี้ย เช่น เพลี้ยอ่อน เพลี้ยแป้ง เพลี้ยหอย และเพลี้ยจักจั่น ให้ใช้น้ำยาล้างจาน 15 ซีซี ผสมน้ำ 20 ลิตรฉีดไล่เพลี้ย

ตัวอย่าง
แมลงศัตรูพืชในแปลงผัก

หนอนใบ

เพลี้ยอ่อน

เพลี้ยแป้ง

๓.๔ การดูแลสุสัตว์ในหน้าฝน

๓.๔.๑ การดูแลเปิดและไก่

การดูแลเปิดและไก่

ช่วงหน้าฝน

-

ดูแลความสะอาดภายในเล้า ล้างภาชนะใส่น้ำและอาหาร สัปดาห์ละ 2 ครั้ง เพื่อลดเชื้อแบคทีเรียและเชื้อราที่ก่อให้เกิดโรคระบาด
-

ในช่วงฝนตกลมแรง อย่าให้ฝนสาด ลมโกรก หรือพื้นเปียก ป้องกันการป่วยจากละอองฝนและลมที่พัดพาฝุ่นและเชื้อโรคมาตามน้ำ
-

ห้ามไก่หรือเปิดป่วยคลุกคลีกับไก่หรือเปิดดี หากเจอให้รีบแยกออกจากฝูงและให้ยาทันที
-

ไม่ปล่อยไก่และเปิด ออกจากเล้าช่วงฝนตกหรือหยุดตกแล้ว เนื่องจากฝนจะนำพาเชื้อโรคมาตามละอองน้ำที่ไหลมาจากที่อื่น อาจทำให้เป็นโรคคอหิพวัด และท้องเสีย
-

ควรเปลี่ยนวัสดุรองพื้นโรงเรือนบ่อยครั้งเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความชื้นสะสม หรือฉีดพ่นด้วยอีเอ็มก่อนเทวัสดุรองพื้นใหม่เพื่อป้องกันกลิ่นเหม็นและเชื้อรา

ที่มา : <https://ฟาร์มไก่ไข่พัชร.com/วิธีดูแลไม่ให้ไก่ป่วย/#more-168>

กลุ่มอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพแวดล้อม (กอฟ.)
สำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี (สพท.)

การดูแลหมู

ฤดูฝน เป็นฤดูที่มีอุณหภูมิและความชื้นที่เอื้อต่อการแพร่กระจายของเชื้อโรค และเป็นสภาพอากาศที่หมูจะรู้สึกไม่สบายตัว ส่งผลให้หมูเกิดสภาวะเครียดและกดภูมิคุ้มกัน

สิ่งที่เกิดขึ้นช่วงหน้าฝน

- ก่อนฝนตก : อากาศร้อนชื้น หมูหอบ หายใจถี่ เล่นน้ำและจุกจิก
- หลังฝนตก : อากาศหนาวเย็น ความชื้นสูง หมูและคอกเปียกสกปรก
- น้ำบ่อและบ่อน้ำบาดาล : ปนเปื้อนเชื้อโรค ถูกฝนชะล้างและซึมลงไป

สิ่งที่ตามมา

- แม่หมูจุ่มท้องช่วงต้น : ตัวอ่อนตายในมดลูก ลูกแรกคลอดไม่ดก
- แม่หมูจุ่มท้องช่วงท้าย : เครียด ป่วย เติบโตช้า เสี่ยงโรค บวมแดง
- แม่หมูก่อน/หลังคลอดและลูกหมู : ป่วย นมแห้ง ลูกหมูท้องเสีย
- หมูอนุบาล : ท้องเสียและโรคระบบทางเดินหายใจแทรกซ้อน
- หมูขุน : โรคระบบทางเดินหายใจแทรกซ้อน

การจัดการช่วงหน้าฝน

- แม่หมูจุ่มท้องช่วงต้นและช่วงท้าย : เปิดพัดลม ฉบน้ำให้แม่หมู ป้อนน้ำกิน ช่วยขับถ่าย ลดท้องผูก
- แม่หมูก่อน/หลังคลอด : รักษาให้ไว ป้องกันนมแห้ง เก็บจุจกให้ที่ลดปัญหาคอกและตัวหมูสกปรก
- ลูกหมู : เตรียมกล่องกก ไฟกก ให้ความอบอุ่น
- อนุบาล-ขุน : ปิดม่านกันฝนแดดและละออง หมูลงใหม่ 1-2 สัปดาห์ ท้องเสีย ละลายยาโคลิสตินใส่ถาดน้ำหรือดื่มน้ำ 7-10 วัน

ที่มา : <https://www.betagro-agro.com/articles/mjitrmiy7-zqg>

กลุ่มอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพแวดล้อม (กอฟ.)
สำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี (สพท.)

การดูแลวัวและควาย

ช่วงหน้าฝน

สภาพอากาศในฤดูฝนจะมีปริมาณน้ำและความชื้นสูง ส่งผลให้ที่อยู่อาศัยของวัวและควายมีความชื้นแฉะสูง ซึ่งเป็นเหมาะแก่การแพร่ระบาดของเชื้อแบคทีเรียที่เป็นสาเหตุของโรค

เบื้องต้นมักจะไม่มีอาการเฉื่อยแอ้ง จมูกเปียกแฉะหรือแห้งผิดปกติ ผิวหนังไม่คันเพื่อไล่แมลง ท้องอืด ท้องเสียจากการกินหญ้าอ่อนที่เพิ่งแตกยอดเมื่อได้รับน้ำฝนเข้าไปเป็นจำนวนมาก

โรคระบาดสัตว์ที่ควรเฝ้าระวัง เช่น โรคปากและเท้าเปื่อย จะแสดงอาการซึม เบื่ออาหาร น้ำลายยืด เป็นแผลที่ปากและเท้า และโรคคอบวมที่ก่อให้เกิดความรุนแรงในวัวและควายจะตายเฉียบพลันซึ่งทั้งสองโรคนี้สามารถป้องกันได้ด้วยการฉีดวัคซีนป้องกันโรค

โรคปากและเท้าเปื่อย

โรคคอบวม

กรมปศุสัตว์ แนะนำต้องดูแลโรงเรือนให้สะอาด ควรหมั่นล้างคอก ป้องกันฝน ลม และละอองฝุ่นได้ มีวัสดุรองคอก มีการจัดเตรียมน้ำ อาหาร ยา และเวชภัณฑ์ เช่น วิตามิน ให้เพียงพอและทำความสะอาดโรงเรือนอยู่เสมอ ฉีดวัคซีนอย่างต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างให้สุขภาพสัตว์แข็งแรงและไม่ป่วยง่าย

ที่มา:

<https://today.line.me/th/v2/article/gJvMa2>
<https://dld.go.th/th/index.php/th/newsflash/bookkrut-menu/16252-livestock-25610605-1>

กลุ่มอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพแวดล้อม (กอฟ.)
 สำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี (สพท.)

๓.๕ การปลูกข้าวในวงซีเมนต์

การปลูกข้าวในวงบ่อ

วิธีการเตรียมวงบ่อซีเมนต์

1. นำวงบ่อซีเมนต์ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 80 ซม. สูงประมาณ 1 ม. มาเทปิดกันบ่อด้วยปูนซีเมนต์ผสมทรายหยาบตั้งทิ้งไว้ให้แห้ง หรือสามารถใช้แผ่นพลาสติกปูรองเพื่อกันน้ำไหลออกได้
2. หากปูนที่ใช้รองกันบ่อแห้งสนิท ใช้ปูนผสมกับน้ำยากันซึมเททับแล้วเกลี่ยให้เรียบ ปลอยแห้ง ทำซ้ำ 2 รอบ
3. เมื่อน้ำไม่รั่วซึม นำดินที่ผสมกับปุ๋ยคอกมาใส่ให้สูงประมาณ 30 ถึง 35 ซม. ใส่น้ำให้ท่วมดิน ย่ำดินให้ละเอียด ทิ้งไว้ประมาณ 2 วันเพื่อให้ดินนึ่ม

วิธีการเตรียมเมล็ดพันธุ์

นำเมล็ดพันธุ์ข้าวมาแช่น้ำให้ท่วม 1 คืน จากนั้นนำมาเพาะกล้าในถาดหรือภาชนะ เป็นเวลา 10 - 20 วัน ก่อนนำไปดำในวงบ่อซีเมนต์ หรือสามารถนำเมล็ดข้าวไปปลูกที่วงบ่อได้โดยไม่ต้องเพาะกล้าก่อน

วิธีการดำข้าวในบ่อซีเมนต์

นำต้นกล้าที่เพาะจนมีอายุได้ 20 - 25 วัน หรือเมล็ดข้าวที่ต้องการ มาปักดำ โดยข้าว 1 กอควรมีต้นข้าวประมาณ 3 - 4 ต้น (หรือดำต้นเดียวก็ได้) ปักดำโดยเว้นห่างจากขอบวงบ่อและระหว่างกอข้าวแต่ละกอประมาณ 1 ฝ่ามือ หรือ 3 - 5 นิ้ว ในวงบ่อ 1 บ่อจะปักดำได้ประมาณ 10 กอ หรือหากดำ/เพาะต้นเดียวหรือเมล็ดเดียว ปริมาณต้นกับระยะห่างตามที่ต้องการ

การให้น้ำในบ่อซีเมนต์

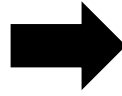
เริ่มให้น้ำเมื่อต้นข้าวตั้งลำต้นได้แล้ว ใส่น้ำให้สูงประมาณ 2 นิ้วและรักษาระดับนี้ไว้ตลอด ควรที่จะรดน้ำ 7 วันในช่วงข้าวเริ่มตั้งท้อง และก่อนเกี่ยว 7 วัน และใส่น้ำลงไปในวันเกี่ยว เพื่อให้ดินนึ่มพร้อมที่จะดำกล้าชุดต่อไป

ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ครึ่งกก./บ่อ
หลัง 7 และ 20 วัน
ให้ผลผลิต 1 กก./1 รอบ

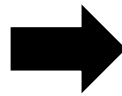
กลุ่มอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพแวดล้อม (กอฟ.)
สำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี (สพท.)

โดยสามารถดาวน์โหลด Infographic ได้ที่ QR Code นี้

หรือ Infographic องค์ความรู้ของกองนโยบายเทคโนโลยี
เพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน สำนักงานปลัด
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ QR Code นี้

๓.๖ การจัดตั้งตลาดชุมชน

๓.๖.๑ ความหมายของตลาดชุมชน

สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน เล่มที่ ๒๘^๔ ระบุว่า ตลาดชุมชน (Flea Market) เป็นตลาดที่จัดให้มีขึ้นเฉพาะวันและสถานที่ที่กำหนด อาจเป็นตลาดบก หรือตลาดน้ำก็ได้ตามลักษณะการดำเนินวิถีชีวิตของชุมชนถิ่นนั้น อาจเกิดขึ้น วันใดวันหนึ่งของ สัปดาห์ และจะเป็นเช่นนี้เรื่อย ๆ จนเป็นที่รู้จักของคนในชุมชน นอกจากนี้ตลาดชุมชนยังเป็นตลาดนัดที่ตั้งขึ้นในพื้นที่ว่างของชุมชน เพื่อใช้เป็นพื้นที่ทำกิจกรรมการแลกเปลี่ยนซื้อขายสินค้า ที่มาจากผลผลิตในชุมชนหรือจากพื้นบ้านเป็นส่วนใหญ่ ทั้งสินค้าที่จำหน่ายหมุนเวียนตามฤดูกาลของแต่ละท้องถิ่นทำให้สินค้ามีความหลากหลาย การจำหน่ายในพื้นที่ โล่งแจ้ง สินค้าวางจำหน่ายกับพื้นหรือแผงที่สามารถรื้อถอนได้ง่ายหลังเลิกตลาดนัด การจำหน่ายไม่เป็นประจำทุกวัน ตามช่วงเวลาที่กำหนดไว้เป็นที่รู้จักกันระหว่างผู้ค้าและผู้ซื้อ การคมนาคมสะดวกอยู่ใกล้แหล่งชุมชนที่พักอาศัย สถานที่ราชการ โรงพยาบาล สถานศึกษาและอื่น ๆ

๓.๖.๒ ประเภทของตลาดชุมชน

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ระบุลักษณะและประเภทของตลาดตามกฎหมายกระทรวงฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้จำแนกตลาดออกเป็น ๓ ประเภท ดังนี้

^๔มูลนิธิสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน. ๒๕๖๕. สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน เล่มที่ ๒๘ [ออนไลน์] ที่มา <https://www.saranukromthai.or.th/sub/book/book.php?book=๒๘&chap=๓&page=๓๒๘-๓-infodetail๐๙.html>.

- ตลาดประเภทที่ ๑ ได้แก่ ตลาดที่มีโครงสร้างอาคารและดำเนินการเป็นการประจำหรืออย่างน้อยสัปดาห์ละ ๑ ครั้ง

- ตลาดประเภทที่ ๒ ได้แก่ ตลาดที่ไม่มีโครงสร้างอาคารและดำเนินการเป็นการประจำหรืออย่างน้อยสัปดาห์ละ ๑ ครั้ง

- ตลาดประเภทที่ ๓ ได้แก่ ตลาดที่ไม่มีโครงสร้างอาคารและดำเนินการชั่วคราวหรือเป็นครั้งคราวหรือตามวันที่กำหนด ซึ่งเกษตรกรที่เริ่มมีการรวมกลุ่มและต้องการหาสถานที่จำหน่ายสินค้า ควรเริ่มจากตลาดประเภทที่ ๓ เป็นอันดับแรก โดยข้อกำหนดของตลาดแต่ละประเภทหาข้อมูลเพิ่มเติมได้จากกฎกระทรวงมหาดไทยฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๔๒) บทที่ ๒ ประเภทและลักษณะของตลาด

๓.๖.๓ การขอจัดตั้งตลาดชุมชน

๑) หากสถานที่ที่ต้องการจัดตั้งตลาดเป็นที่ของเอกชน ผู้ประสงค์จะจัดตั้งตลาดต้องมายื่นขอรับใบอนุญาตโดยต้องมีเอกสารแสดงสิทธิการครอบครองหรือใช้ประโยชน์พื้นที่หรือเป็นผู้ได้รับอนุญาตจากผู้มีกรรมสิทธิ์ในพื้นที่ให้ใช้พื้นที่บริเวณดังกล่าวในการประกอบกิจการเพื่อใช้เป็นเอกสารหลักฐานประกอบการพิจารณาอนุญาตของราชการส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ ราชการส่วนท้องถิ่นสามารถประสานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อตรวจสอบสิทธิการใช้ที่ดินต่อไป สำหรับการพิจารณาออกใบอนุญาตนั้นให้ราชการส่วนท้องถิ่นตรวจสอบให้เป็นไปตามกฎกระทรวงว่าด้วยสัญลักษณ์ของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑ และหลักเกณฑ์ที่กำหนดในข้อบัญญัติท้องถิ่นด้วย

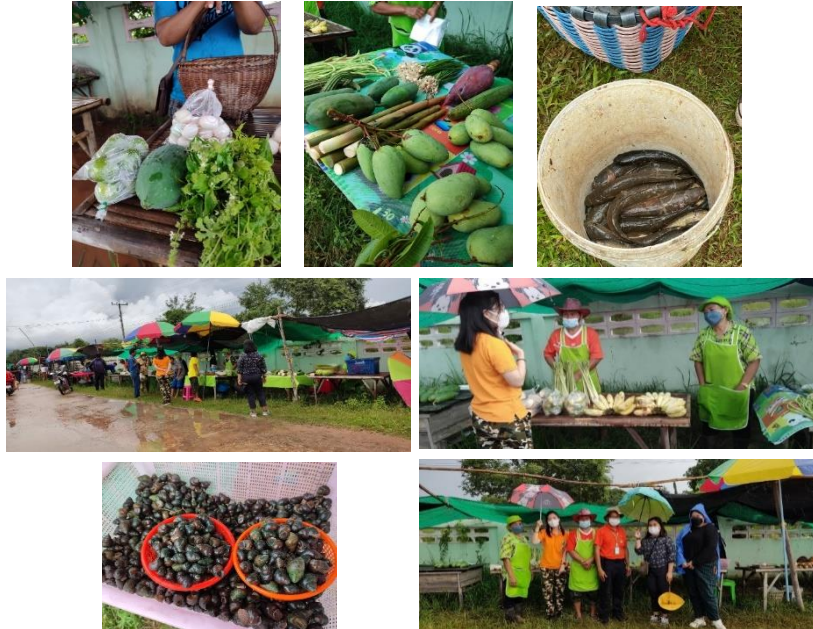
๒) หากสถานที่ที่ต้องการจัดตั้งตลาดเป็นที่หรือทางสาธารณะตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม หรือที่สาธารณะประโยชน์ตามหมู่บ้านหรือชุมชนอาจเป็นการรอนสิทธิประชาชนในการใช้ประโยชน์ภายในที่สาธารณะ เทศบาลจึงไม่สามารถออกใบอนุญาตให้มีการจัดตั้งตลาดภายในที่หรือทางสาธารณะได้ ทั้งนี้ สามารถควบคุมการจำหน่ายสินค้าในพื้นที่สาธารณะประโยชน์ตามหมู่บ้านหรือชุมชนได้ ซึ่งนายกเทศมนตรีตำบล โดยความเห็นชอบจากเจ้าพนักงานจราจรต้องออกประกาศกำหนดเขตห้ามจำหน่ายหรือซื้อสินค้าโดยเด็ดขาด หรือเขตห้ามจำหน่ายสินค้าบางประเภทบางชนิดหรือตามกำหนดเวลาหรือห้ามโดยวิธีการจำหน่ายลักษณะใดลักษณะหนึ่งหรือกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขการจำหน่าย ณ บริเวณนั้น ซึ่งหากผู้ใดจะจำหน่ายสินค้าในพื้นที่ดังกล่าวจะต้องขออนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น

๓. หากสถานที่ที่ต้องการจัดตั้งตลาดเป็นภายในบริเวณวัด ผู้ดำเนินการจัดตั้งตลาดต้องขออนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น โดยผู้ขออนุญาตจะต้องเป็นผู้ที่ได้รับอนุญาตจากผู้มีกรรมสิทธิ์ในพื้นที่ (เจ้าอาวาสหรือผู้ที่เจ้าอาวาสมอบอำนาจให้ผู้มีกรรมสิทธิ์ในพื้นที่) ให้ใช้พื้นที่บริเวณดังกล่าวในการจัดตั้งตลาด เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะต้องพิจารณาออกใบอนุญาตในนามของผู้ที่ได้รับอนุญาตจากผู้มีกรรมสิทธิ์ในพื้นที่ (เจ้าอาวาสหรือผู้ที่เจ้าอาวาสมอบอำนาจให้ผู้มีกรรมสิทธิ์ในพื้นที่)

๓.๖.๔ ตัวอย่างตลาดชุมชน

ตลาดออนซอนโคกผักกูด ตั้งอยู่บริเวณสี่แยกหน้าโรงเรียนบ้านโนนทองโนนสะอาด ตำบลโนนแดง อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม เป็นถนนที่มีการสัญจรผ่านจาก ๓ หมู่บ้านใหญ่ในบริเวณข้างเคียง เจ้าหน้าที่ส.ป.ก.มหาสารคามจึงได้ทำการขอความอนุเคราะห์พื้นที่ด้านหน้าโรงเรียนในการเปิดตลาด ซึ่งในการจัดตั้งจำเป็นต้องแจ้งให้ผู้นำชุมชนทราบด้วย จากนั้นกลุ่มเกษตรกรจึงมีการตั้งกฎระเบียบขึ้นเพื่อใช้ร่วมกัน จำเป็นต้องรักษาความสะอาด ทั้งก่อนเปิดร้านและหลังปิดร้าน ต้องตัดหญ้าเพื่อปรับปรุงทัศนียภาพเอง สินค้าที่

นำมาขายขอให้เป็นสินค้าจากแปลง หรือเกิดการแปรรูปโดยวัตถุดิบหลักต้องมาจากแปลงตนเอง มีการเปิดเมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๔ จนถึงปัจจุบัน เปิดตั้งแต่เวลา ๑๒.๐๐ – ๒๐.๐๐ น. ทุกวันพฤหัสบดี และมีการเก็บค่าจัดตั้งแผงละ ๑๐ บาท เพื่อนำมาใช้เป็นค่าไฟหรือค่าใช้จ่ายอื่น ๆ

ภาคผนวก ก

แบบฟอร์มที่จำเป็นสำหรับการดำเนินงานโครงการ

ใบสมัครเข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาเกษตรทฤษฎีใหม่
ในเขตปฏิรูปที่ดิน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

ภาพถ่าย
เกษตรกร

๑. ลำดับที่..... ๒. คำนำหน้า ☐ นาย ☐ นาง ☐ นางสาว

๓. ชื่อ.....นามสกุล.....

๔. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง ๕. เลขบัตรประชาชน ☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐

๖. วัน/เดือน/ปีเกิด..... ๗. อายุ ปี

๘. ที่อยู่ตามบัตรประชาชน

บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....
รหัสไปรษณีย์

๙. ที่ตั้งแปลงที่ประสงค์นำเข้าร่วมโครงการ

หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ..... จังหวัด.....

๑๐. เกษตรกรเป็นผู้ถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินใช่หรือไม่ ☐ ใช่ ☐ ไม่ใช่

๑๑. ประเภทที่ดินที่นำเข้าร่วมโครงการ ☐ ไร่
☐ เอกชน (ระบุ) ☐เช่า ☐เช่าซื้อ ☐ โอนกรรมสิทธิ์

๑๒. พื้นที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน.....แปลง

แปลงที่ ๑ : จำนวนไร่.....งาน.....วา แปลงเลขที่..... กลุ่ม/ระวาง ส.ป.ก.ที่.....

พิกัดแปลง : Lat..... Long.....

ถ้าไม่ใช่เจ้าของแปลง (ระบุ) ชื่อเจ้าของแปลง.....

เลขบัตรประชาชนเจ้าของแปลง ☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐

ความสัมพันธ์กับเจ้าของแปลง ☐ คู่สมรส ☐ บิดา มารดา ☐ บุตร ☐ ลูกเขย/ลูกสะใภ้ ☐ อื่น ๆ (ระบุ)

แปลงที่ ๒ : จำนวนไร่.....งาน.....วา แปลงเลขที่..... กลุ่ม/ระวาง ส.ป.ก.ที่.....

พิกัดแปลง : Lat..... Long.....

ถ้าไม่ใช่เจ้าของแปลง (ระบุ) ชื่อเจ้าของแปลง.....

เลขบัตรประชาชนเจ้าของแปลง ☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐

ความสัมพันธ์กับเจ้าของแปลง ☐ คู่สมรส ☐ บิดา มารดา ☐ บุตร ☐ ลูกเขย/ลูกสะใภ้ ☐ อื่น ๆ (ระบุ)

๑๓. มีความประสงค์เข้าร่วมโครงการในชั้นใด ☐ ชั้นที่ ๑ ☐ ชั้นที่ ๒ ☐ ชั้นที่ ๓

ลงชื่อเกษตรกร.....

ลงชื่อเจ้าหน้าที่.....

(.....)

(.....)

วันที่.....

ตำแหน่ง.....

วันที่.....

หมายเหตุ* กรุณาแนบสำเนาบัตรประชาชนของเกษตรกรด้วยทุกครั้ง

แบบสอบถามการติดตามและประเมินผลโครงการ/กิจกรรม ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๖
โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรทฤษฎีใหม่ในเขตปฏิรูปที่ดิน

ส่วนที่ ๑ : ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

๑.๑ คำนำหน้าชื่อ ☐ นาย ☐ นาง ☐ นางสาว

๑.๒ ชื่อ..... นามสกุล.....

๑.๓ หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน

๑.๔ วัน/เดือน/ปีเกิด.....

๑.๕ ที่อยู่ตามบัตรประชาชน

บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

๑.๖ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน.....ราย จำนวนแรงงานในภาคเกษตรราย

๑.๗ ท่านเป็นผู้ถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินใช่หรือไม่ ☐ ใช่ ☐ ไม่ใช่ (หากไม่ใช่ กรุณากรอกข้อมูลเจ้าของแปลงในส่วนที่ ๒)

ส่วนที่ ๒ : ข้อมูลแปลงที่ดิน

๒.๑ พื้นที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน.....แปลง

แปลงที่ ๑ : จำนวนไร่.....งาน.....วา

แปลงเลขที่..... กลุ่ม/ระวาง ส.ป.ก.ที่.....

ที่ตั้งแปลง หมู่ที่..... ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

พิกัดแปลง : Lat..... Long.....

ถ้าไม่ใช่เจ้าของแปลง (ระบุ) ชื่อเจ้าของแปลง.....

เลขบัตรประชาชนเจ้าของแปลง

ความสัมพันธ์กับเจ้าของแปลง

☐ คู่สมรส ☐ บิดา มารดา ☐ บุตร ☐ ลูกเขย/ลูกสะใภ้ ☐ อื่น ๆ (ระบุ)

แปลงที่ ๒ : จำนวนไร่.....งาน.....วา

แปลงเลขที่..... กลุ่ม/ระวาง ส.ป.ก.ที่.....

ที่ตั้งแปลง หมู่ที่..... ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

พิกัดแปลง : Lat..... Long.....

ถ้าไม่ใช่เจ้าของแปลง (ระบุ) ชื่อเจ้าของแปลง.....

เลขบัตรประชาชนเจ้าของแปลง

ความสัมพันธ์กับเจ้าของแปลง

☐ คู่สมรส ☐ บิดา มารดา ☐ บุตร ☐ ลูกเขย/ลูกสะใภ้ ☐ อื่น ๆ (ระบุ)

แปลงที่ ๓ : จำนวนไร่.....งาน.....วา

แปลงเลขที่..... กลุ่ม/ระวาง ส.ป.ก.ที่.....

ที่ตั้งแปลง หมู่ที่..... ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

พิกัดแปลง : Lat..... Long.....

ถ้าไม่ใช่เจ้าของแปลง (ระบุ) ชื่อเจ้าของแปลง.....

เลขบัตรประชาชนเจ้าของแปลง

ความสัมพันธ์กับเจ้าของแปลง

☐ คู่สมรส ☐ บิดา มารดา ☐ บุตร ☐ ลูกเขย/ลูกสะใภ้ ☐ อื่น ๆ (ระบุ)

๒.๒ ข้อมูลสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐานของแปลงเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน

- แหล่งน้ำสำหรับการเกษตร ☐ เพียงพอ ☐ ไม่เพียงพอ
- ไฟฟ้า ☐ เพียงพอ ☐ ไม่เพียงพอ ☐ ไม่มี
- สัญญาณมือถือ ☐ มี ☐ มี แต่สัญญาณไม่เสถียร ☐ ไม่มี
- ถนน ☐ คอนกรีต ☐ ลูกกรัง ☐ ไม่มีถนน
- การคมนาคมที่เข้าถึง ☐ รถยนต์ ☐ รถจักรยานยนต์หรือจักรยาน
- ☐ เดินเท้า ☐ อื่น ๆ (ระบุ)

ส่วนที่ ๓ : รายละเอียดข้อมูลโครงการ

๓.๑ ข้อมูลรายได้ – รายจ่ายครัวเรือนเกษตรกร

ข้อมูลรายได้ – รายจ่าย	ก่อนเข้าร่วมโครงการ (บาท/ปี)	หลังเข้าร่วมโครงการ (บาท/ปี)
รายได้ครัวเรือนเกษตรกร		
- รายได้รวมในภาคการเกษตร		
- รายได้รวมนอกภาคการเกษตร		
รายจ่ายครัวเรือนเกษตรกร		
- รายจ่ายรวมในภาคการเกษตร		
- รายจ่ายรวมนอกภาคการเกษตร		

๓.๒ เป็นเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในชั้นใด

☐ ชั้น ๑ ☐ ชั้น ๒ ☐ ชั้น ๓

ถ้าเป็นเกษตรกรชั้น ๓ ท่านเป็นผู้ยื่นขอการรับรองมาตรฐาน GAP หรือไม่ ☐ ใช่ ☐ ไม่ใช่

หากใช่ ท่านยื่นขอการรับรองกับหน่วยงานใด.....

๓.๓ เกษตรกรสังกัดกลุ่ม/องค์กร/สถาบัน ☐ ใช่ (เกษตรกรชั้น ๒ และ ๓) ☐ ไม่ใช่ (เกษตรกรชั้น ๑)

ถ้าใช่ ประเภทกลุ่ม/องค์กร/สถาบันเกษตรกร

- ☐ ธ.ก.ส. ☐ กลุ่มเกษตรกร ☐ สหกรณ์ ☐ กลุ่มออมทรัพย์
☐ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ☐ กลุ่มแม่บ้าน ☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

ชื่อกลุ่ม/องค์กร/สถาบันเกษตรกร.....

ตำแหน่งภายในกลุ่ม

- ☐ ประธาน ☐ รองประธาน ☐ สมาชิก ☐ เลขานุการ ☐ เสรฐัญญิก
☐ อื่น ๆ (ระบุ)

กิจกรรมหลักของกลุ่ม

- ☐ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ☐ ปรับปรุงคุณภาพการผลิต ☐ แปรรูปผลผลิต
☐ ผลิตเมล็ดพันธุ์/ต้นพันธุ์ ☐ รวมกันขายผลผลิต ☐ ร้านค้าชุมชน/ตลาด
☐ สร้างมาตรฐานสินค้า ☐ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร ☐ รวมกลุ่มด้านงานบริการ
☐ จัดหาแหล่งเงินทุนแก่สมาชิก ☐ ออมทรัพย์และกองทุน ☐ อื่น ๆ (ระบุ)

๓.๔ กิจกรรมหลักทางการเกษตร (เช่น อ้อย ข้าว มันสำปะหลัง ฯลฯ)

ระบุ.....

๓.๕ การมีที่อยู่อาศัย/ที่พักชั่วคราวในแปลงเกษตร ☐ มีที่อยู่อาศัย เนื้อที่ไร่งานวา
☐ ไม่มีที่อยู่อาศัยในแปลง

๓.๖ การนำความรู้จากการอบรมไปใช้ (เลือกตอบเพียงการนำไปใช้/ไม่ได้นำไปใช้ เท่านั้น และระบุรายละเอียดได้มากกว่า ๑ ข้อ)

- ☐ นำความรู้ไปใช้
 โดย ☐ นำมาใช้ในแปลง ☐ เป็นวิทยากรถ่ายทอดให้แก่ผู้อื่น
☐ ช่วยเหลือ/แนะนำผู้อื่น ☐ นำไปวางแผนสู่การปฏิบัติในอนาคต
☐ ไม่ได้นำความรู้ไปใช้
 เนื่องจาก ☐ ขาดวัสดุ/อุปกรณ์ ☐ ไม่มีพื้นที่ในการดำเนินการ
☐ ขาดแหล่งเงินทุน ☐ ไม่มีเวลาดำเนินการ

๓.๗ มีการปรับพื้นที่ตามหลักเกษตรทฤษฎีใหม่หลังการอบรมหรือไม่

***จำนวนพื้นที่ปรับเปลี่ยนต้องไม่เกินจำนวนพื้นที่เข้าร่วมโครงการทุกแปลงรวมกัน

- ☐ ปรับ จำนวนพื้นที่ปรับเปลี่ยนไร่งานวา
 เนื่องจาก ☐ มีชนิดพันธุ์ไม้ในแปลงเพิ่มขึ้นจาก ชนิด เป็น ชนิด ได้แก่.....
☐ มีพื้นที่ปลูกข้าวเพิ่มขึ้น จากไร่งานวา เป็นไร่งานวา
☐ มีชนิดปศุสัตว์/ประมงเพิ่มขึ้น จาก ชนิด เป็น ชนิด ได้แก่.....
☐ มีแหล่งน้ำหรือพื้นที่กักเก็บน้ำเพิ่มมากขึ้นจาก บ่อ เป็น บ่อ ปริมาตรไร่งานวา
☐ อื่น ๆ

☐ ไม่ได้ปรับ

๓.๘ ผลที่ได้จากการเข้าร่วมโครงการ (ตอบเฉพาะเกษตรกรในชั้นที่ ๑ เท่านั้น)

***ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ

- ☐ มีกิจกรรมทางการเกษตรที่หลากหลายมากขึ้น ☐ มีแหล่งน้ำสำหรับทำการเกษตรมากขึ้น
☐ มีแหล่งน้ำที่เพียงพอต่อการทำการเกษตรตลอดทั้งปี
☐ ผลผลิตมีปริมาณมากขึ้น ☐ ผลผลิตมีคุณภาพมากขึ้น
☐ ต้นทุนการผลิตลดลง (รายจ่ายลดลง) ☐ รายได้ในภาคการเกษตรเพิ่มมากขึ้น
☐ มีความหลากหลายของพืชในแปลงเพิ่มมากขึ้น
☐ มีความหลากหลายของการเพาะเลี้ยงสัตว์บก/สัตว์ปีก/สัตว์น้ำเพิ่มมากขึ้น
☐ มีความยั่งยืนภายในแปลง สามารถพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น

๓.๙ ผลที่ได้จากการรวมกลุ่ม (ตอบเฉพาะเกษตรกรในชั้นที่ ๒ เท่านั้น)

***ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ

☐ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม	☐ มีการช่วยเหลือกันในกลุ่ม
☐ มีการช่วยกันปรับปรุงคุณภาพผลผลิต	☐ มีการแปรรูปผลผลิต
☐ มีการรวมกลุ่มกันซื้อ/ขายผลผลิต/สินค้า	

๓.๑๐ ผลที่ได้จากการสร้างมาตรฐานและการสร้างเครือข่าย (ตอบเฉพาะเกษตรกรในชั้นที่ ๓ เท่านั้น)

***ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ

- ☐ มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการ การแปรรูป และการตลาดมากขึ้น
- ☐ มีความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานสินค้า/การผลิต และการพัฒนาบรรจุภัณฑ์มากขึ้น
- ☐ มีการเชื่อมโยงเครือข่ายเพื่อสร้างโอกาสในการจำหน่ายสินค้ามากขึ้น
- ☐ มีการจัดหาแหล่งทุน/การออมทรัพย์/สวัสดิการให้แก่สมาชิก
- ☐ ได้รับมาตรฐานสินค้า/การผลิต
- ☐ มีแบรนด์สินค้าและ/หรือมีบรรจุภัณฑ์ที่เป็นทางการ

๓.๑๑ บันทึกสภาพพื้นที่ก่อนเข้าร่วมโครงการ (พร้อมรูปภาพประกอบ)

--	--	--

๓.๑๒ บันทึกการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่หลังเข้าร่วมโครงการ (พร้อมรูปภาพประกอบ)

--	--	--

๓.๑๓ รายละเอียดปัจจัยการผลิตและวัสดุการเกษตร

ปัจจัยการผลิต	ชนิด	จำนวน (ตัน/ตัว/ซอง/กระสอบ/กิโลกรัม)
พันธุ์พืช	๑.	
	๒.	
	๓.	
	๔.	
	๕.	
	๖.	
	๗.	
ข้าว	๑.	
	๒.	
เมล็ดพันธุ์ผัก	๑.	
	๒.	
	๓.	
	๔.	
	๕.	
สัตว์บก	๑.	
	๒.	
สัตว์ปีก	๑.	
	๒.	
	๓.	
สัตว์น้ำ	๑.	
	๒.	
	๓.	
	๔.	
	๕.	
อื่น ๆ (ระบุ).....	๑.	
	๒.	
	๓.	
	๔.	
	๕.	

หมายเหตุ : ขอความร่วมมือให้ ส.ป.ก.จังหวัด บันทึกข้อมูลก่อนเข้าร่วมโครงการดังต่อไปนี้ภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๖ ผ่านระบบ Google Sheet

๑. ส่วนที่ ๑ ทุกข้อ

๒. ส่วนที่ ๒ ทุกข้อ

๓. ส่วนที่ ๓

๑) ข้อ ๓.๑ ๒) ข้อ ๓.๒ ๓) ข้อ ๓.๓ (บันทึกเฉพาะการเลือกใช้หรือไม่ใช้สังกัดกลุ่ม/องค์กร/สถาบันเท่านั้น)

๔) ข้อ ๓.๔

และขอความร่วมมือให้ ส.ป.ก.จังหวัด บันทึกข้อมูลหลังเข้าร่วมโครงการภายในวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๖ ผ่านระบบ Google Sheet

๓. กิจกรรมในแปลง

๓.๑ แผนที่แปลง (GIS) ที่ตั้งที่ดิน เลขที่.....หมู่ที่.....ชื่อหมู่บ้าน.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด..... เลขพิกัดแปลง.....

๓.๒ ผังแปลง การแบ่งสัดส่วนพอสั่งเลข ๑) แหล่งน้ำ.....ไร่ ๒) นาข้าว.....ไร่ ๓) พืชเศรษฐกิจ.....ไร่
๔) สัตว์เลี้ยง ๕) ที่อยู่อาศัย/ที่พักชั่วคราว.....ไร่ ๖) อื่น ๆ.....

๓.๒ ภาพประกอบกิจกรรม (พร้อมแนบไฟล์ภาพ JPEG ส่งทาง Email : plant.alro@gmail.com)

กิจกรรม.....

กิจกรรม.....

กิจกรรม.....

กิจกรรม.....

กิจกรรม.....

กิจกรรม.....

๔. องค์ความรู้เด่นของเกษตรกรต้นแบบที่สามารถถ่ายทอดได้

เรื่อง.....

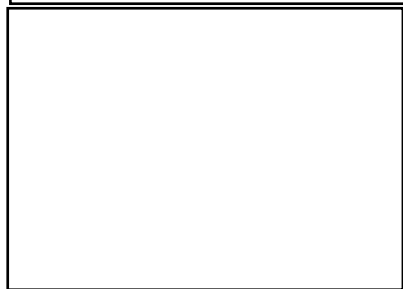
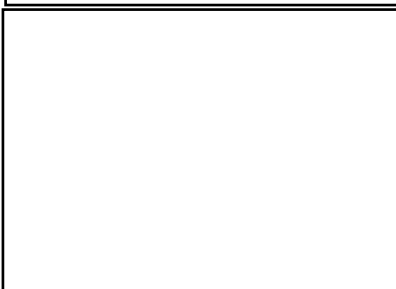
๑) วัสดุอุปกรณ์

๒) วิธีการทำ

๓) วิธีการใช้/ข้อมูลอื่น ๆ เช่น การตลาด การจำหน่าย รายได้ ต้นทุน กำไร เป็นต้น

๔) ประโยชน์ที่ได้รับ

ภาพประกอบกิจกรรมองค์ความรู้เด่น

๕. บัญชีครัวเรือน

รายการ	จำนวนเงิน (บาทต่อปี)
๑. รายรับ	รวมรายรับ (๑)
๑.๑ รายรับจากการประกอบอาชีพ	รวม
๑.๑.๑ ภาคการเกษตร (เช่น พืช สัตว์ ประมง ฯลฯ)	รวม
๑) (ระบุ).....	
๒) (ระบุ).....	
๓) (ระบุ).....	
๑.๑.๒ นอกภาคการเกษตร (เช่น รับจ้าง ทอผ้าแปรรูปผลิตภัณฑ์ ฯลฯ)	รวม
๑) (ระบุ).....	
๒) (ระบุ).....	
๓) (ระบุ).....	
๑.๒ รายรับอื่น ๆ (เช่น เงินค่าตอบแทนประจำตำแหน่ง ลูกให้ เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ลีอตเตอร์ ฯลฯ) รวม	
๑.๒.๑ (ระบุ).....	
๑.๒.๒ (ระบุ).....	
๑.๒.๓ (ระบุ).....	
๒. รายจ่าย	รวมรายจ่าย (๒)
๒.๑ รายจ่ายจากการประกอบอาชีพ	รวม
๒.๑.๑ ภาคการเกษตร (เช่น พืช สัตว์ ประมง ฯลฯ)	รวม
๑) (ระบุ).....	
๒) (ระบุ).....	
๓) (ระบุ).....	
๒.๑.๒ นอกภาคการเกษตร (เช่น รับจ้าง ทอผ้าแปรรูปผลิตภัณฑ์ ฯลฯ)	รวม
๑) (ระบุ).....	
๒) (ระบุ).....	
๓) (ระบุ).....	
๒.๒ รายจ่ายอื่น ๆ	รวม
๒.๒.๑ ค่าอาหาร	
๒.๒.๒ ค่าสาธารณูปโภค เช่น ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า ค่าโทรศัพท์	
๒.๒.๓ ค่ายา – สุขภาพอนามัย	
๒.๒.๔ เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม	
๒.๒.๕ ที่อยู่อาศัย	
๒.๒.๖ ค่าใช้จ่ายเพื่อการพักผ่อน/งานสังคมต่าง ๆ	
๒.๒.๗ ค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษา การเรียนรู้ (.....) ตนเอง (.....) คนในครอบครัว	
๒.๒.๘ อื่น ๆ (ระบุ).....	
	รายได้สุทธิ (๑)-(๒)
๓. หนี้สิน	รวม
ในระบบ (ธ.ก.ส., ส.ป.ก., สถาบันการเงินอื่นๆ)	
นอกระบบ	
๔. เงินออม	รวม
หมายเหตุ :	

หมายเหตุ ขอความร่วมมือส่งกลับให้ สฟท. ทาง Email: plant.alro@gmail.com ภายในวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๖

ติดต่อสอบถาม โทรศัพท์ ๐ ๒๗๑๔๔๓๒

แบบประเมินผลการฝึกอบรม
โครงการพัฒนาเกษตรกรมัยยั่งยืน กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรทฤษฎีใหม่ในเขตปฏิรูปที่ดิน
ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖
จังหวัด

คำชี้แจง : แบบประเมินนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลการอบรมภายใต้โครงการพัฒนาเกษตรกรมัยยั่งยืน กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรทฤษฎีใหม่ในเขตปฏิรูปที่ดิน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ซึ่งจะนำผลการประเมินและข้อเสนอแนะ ที่ได้จากแบบประเมินนี้ไปใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

๑. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
 ๒. ช่วงอายุ ☐ ๑๕ - ๒๕ ปี ☐ ๒๖ - ๓๕ ปี ☐ ๓๖ - ๔๕ ปี ☐ ๔๖ - ๕๕ ปี ☐ ๕๖ ปีขึ้นไป

ตอนที่ ๒ แบบประเมินผลการฝึกอบรม

โปรดให้คะแนนที่ ตรงกับความเป็นจริงและความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ระดับ ตั้งแต่ ๑ - ๕ คะแนน (๑ หมายถึง น้อยที่สุด และ ๕ หมายถึง มากที่สุด)

รายละเอียดการประเมิน	ระดับ				
	๑ น้อยที่สุด	๒ น้อย	๓ ปานกลาง	๔ มาก	๕ มากที่สุด
ด้านเนื้อหากิจกรรม					
๑. หัวข้อบรรยายสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการอบรม					
๒. ระยะเวลาทั้งหมดของการอบรม					
๓. เนื้อหาสาระในการอบรมตรงกับความต้องการ					
ด้านวิทยากร					
๑. เทคนิคการนำเสนอของวิทยากร					
๒. วิทยากรนำเสนอเนื้อหาสาระครบถ้วนและน่าสนใจ					
๓. วิทยากรสามารถสื่อสารและถ่ายทอดให้เข้าใจได้ง่าย					
ด้านการนำความรู้ไปใช้					
๑. มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่อบรม					
๒. นำความรู้ไปถ่ายทอดหรือเผยแพร่ได้					
๓. นำความรู้ไปปรับประยุกต์ใช้ได้					
ด้านการบริการ					
๑. สถานที่จัดอบรม					
๒. อาหาร อาหารว่างและเครื่องดื่ม					
๓. การบริการ/อำนวยความสะดวกต่าง ๆ ของเจ้าหน้าที่					

ตอนที่ ๓

๑. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

๒. ปัญหาและอุปสรรค

.....

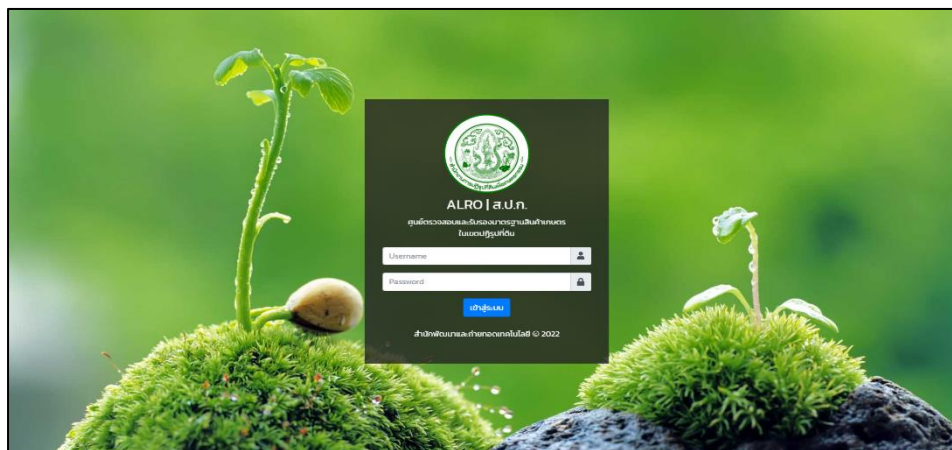
.....

ภาคผนวก ข

การตรวจรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practice ; GAP)

วิธีการยื่นขอการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practice ;GAP)

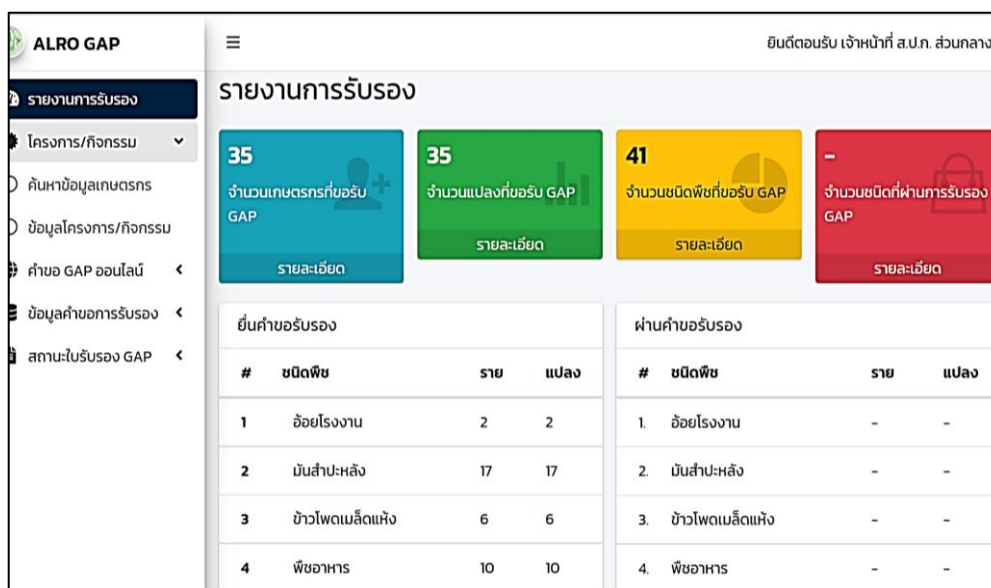
๑. เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.จังหวัดเข้าไปที่เว็บไซต์ <http://gap.alro.go.th/login>

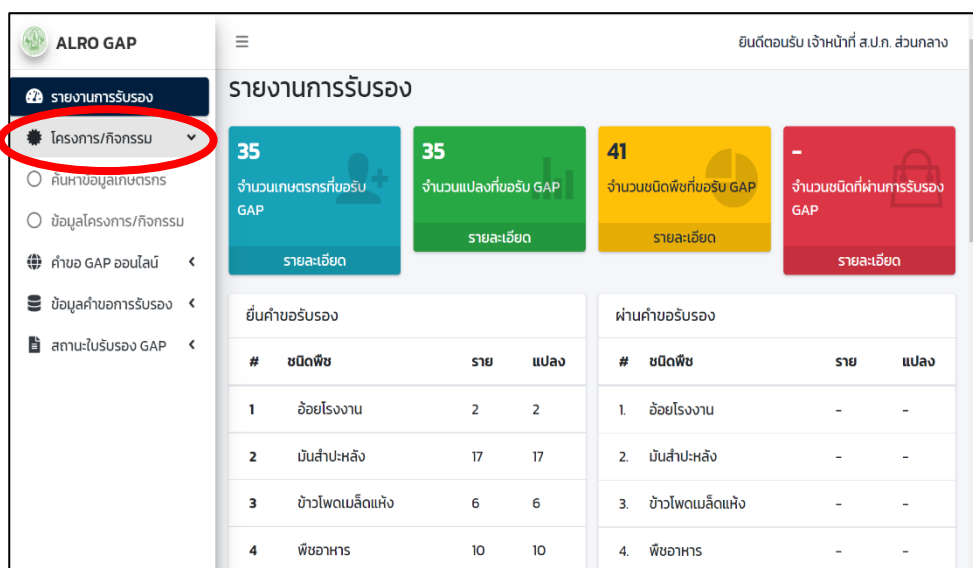
๒. เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.จังหวัด ลงชื่อผู้ใช้และรหัสผ่านที่มีการกำหนดรหัสให้แก่แต่ละจังหวัด

รหัสจังหวัด	จังหวัด	ชื่อผู้ใช้	รหัสผ่าน	รหัสจังหวัด	จังหวัด	ชื่อผู้ใช้	รหัสผ่าน
๑๓	ปทุมธานี	alro๑๓	gap๑๓	๕๑	ลำพูน	alro๕๑	gap๕๑
๑๔	พระนครศรีอยุธยา	alro๑๔	gap๑๔	๕๒	ลำปาง	alro๕๒	gap๕๒
๑๕	อ่างทอง	alro๑๕	gap๑๕	๕๓	อุดรดิตถ์	alro๕๓	gap๕๓
๑๖	ลพบุรี	alro๑๖	gap๑๖	๕๔	แพร่	alro๕๔	gap๕๔
๑๗	สิงห์บุรี	alro๑๗	gap๑๗	๕๕	น่าน	alro๕๕	gap๕๕
๑๘	ชัยนาท	alro๑๘	gap๑๘	๕๖	พะเยา	alro๕๖	gap๕๖
๑๙	สระบุรี	alro๑๙	gap๑๙	๕๗	เชียงราย	alro๕๗	gap๕๗
๒๐	ชลบุรี	alro๒๐	gap๒๐	๕๘	แม่ฮ่องสอน	alro๕๘	gap๕๘
๒๑	ระยอง	alro๒๑	gap๒๑	๖๐	นครสวรรค์	alro๖๐	gap๖๐
๒๒	จันทบุรี	alro๒๒	gap๒๒	๖๑	อุทัยธานี	alro๖๑	gap๖๑
๒๓	ตราด	alro๒๓	gap๒๓	๖๒	กำแพงเพชร	alro๖๒	gap๖๒
๒๔	ฉะเชิงเทรา	alro๒๔	gap๒๔	๖๓	ตาก	alro๖๓	gap๖๓
๒๕	ปราจีนบุรี	alro๒๕	gap๒๕	๖๔	สุโขทัย	alro๖๔	gap๖๔
๒๖	นครนายก	alro๒๖	gap๒๖	๖๕	พิษณุโลก	alro๖๕	gap๖๕
๒๗	สระแก้ว	alro๒๗	gap๒๗	๖๖	พิจิตร	alro๖๖	gap๖๖
๓๐	นครราชสีมา	alro๓๐	gap๓๐	๖๗	เพชรบูรณ์	alro๖๗	gap๖๗
๓๑	บุรีรัมย์	alro๓๑	gap๓๑	๗๐	ราชบุรี	alro๗๐	gap๗๐
๓๒	สุรินทร์	alro๓๒	gap๓๒	๗๑	กาญจนบุรี	alro๗๑	gap๗๑
๓๓	ศรีสะเกษ	alro๓๓	gap๓๓	๗๒	สุพรรณบุรี	alro๗๒	gap๗๒
๓๔	อุบลราชธานี	alro๓๔	gap๓๔	๗๓	นครปฐม	alro๗๓	gap๗๓
๓๕	ยโสธร	alro๓๕	gap๓๕	๗๖	เพชรบุรี	alro๗๖	gap๗๖
๓๖	ชัยภูมิ	alro๓๖	gap๓๖	๗๗	ประจวบคีรีขันธ์	alro๗๗	gap๗๗
๓๗	อำนาจเจริญ	alro๓๗	gap๓๗	๘๐	นครศรีธรรมราช	alro๘๐	gap๘๐
๓๘	บึงกาฬ	alro๓๘	gap๓๘	๘๑	กระบี่	alro๘๑	gap๘๑
๓๙	หนองบัวลำภู	alro๓๙	gap๓๙	๘๒	พังงา	alro๘๒	gap๘๒
๔๐	ขอนแก่น	alro๔๐	gap๔๐	๘๓	ภูเก็ต	alro๘๓	gap๘๓
๔๑	อุดรธานี	alro๔๑	gap๔๑	๘๔	สุราษฎร์ธานี	alro๘๔	gap๘๔
๔๒	เลย	alro๔๒	gap๔๒	๘๕	ระนอง	alro๘๕	gap๘๕
๔๓	หนองคาย	alro๔๓	gap๔๓	๘๖	ชุมพร	alro๘๖	gap๘๖
๔๔	มหาสารคาม	alro๔๔	gap๔๔	๙๐	สงขลา	alro๙๐	gap๙๐
๔๕	ร้อยเอ็ด	alro๔๕	gap๔๕	๙๑	สตูล	alro๙๑	gap๙๑
๔๖	กาฬสินธุ์	alro๔๖	gap๔๖	๙๒	ตรัง	alro๙๒	gap๙๒
๔๗	สกลนคร	alro๔๗	gap๔๗	๙๓	พัทลุง	alro๙๓	gap๙๓
๔๘	นครพนม	alro๔๘	gap๔๘	๙๔	ปัตตานี	alro๙๔	gap๙๔
๔๙	มุกดาหาร	alro๔๙	gap๔๙	๙๕	ยะลา	alro๙๕	gap๙๕
๕๐	เชียงใหม่	alro๕๐	gap๕๐	๙๖	นราธิวาส	alro๙๖	gap๙๖

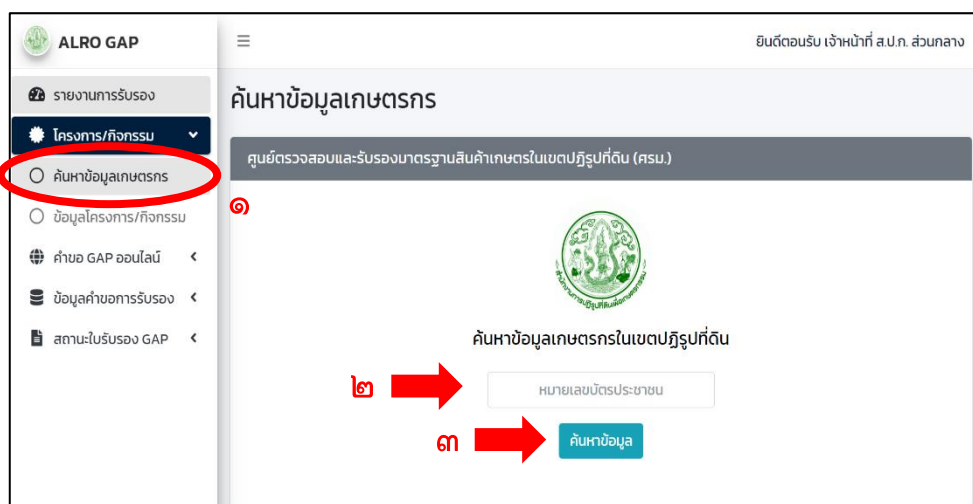
๓. หน้าจอจะแสดงผลข้อมูลเมื่อเข้าสู่ระบบ ALRO GAP

๔. บันทึกคำขอรับการรับรอง โดยไปที่เมนูด้านซ้ายของหน้าจอ เลือก โครงการ/กิจกรรม

๕. เลือกค้นหาข้อมูลเกษตรกรจากเมนูด้านซ้าย จากนั้นกรอกข้อมูลเลขบัตรประชาชนให้ครบ ๑๓ หลัก และเลือกค้นหา

๑๐. ในแบบบันทึกคำขอการรับรอง ให้กรอกข้อมูลเฉพาะข้อมูลชนิดพืชที่ขอการรับรองและคำขอการรับรอง พร้อมทั้งแนบเอกสารประกอบคำขอจากนั้นทำการบันทึกข้อมูล เป็นอันเสร็จสิ้นกระบวนการยื่นคำขอรับการรับรอง

The image displays two screenshots of the ALRO GAP system interface. The top screenshot shows the 'แบบบันทึกคำขอการรับรอง' (Record Form for Certificate Application) page. It contains various input fields for crop type, area, and other details. The bottom screenshot shows the 'คำขอรับการรับรอง' (Certificate Application) page, which lists several documents that need to be uploaded. A red arrow points to the 'แนบไฟล์' (Attach File) button at the bottom right of the document list.

หมายเหตุ : เอกสารที่จำเป็นสำหรับการยื่นขอการรับรอง ได้แก่

- ๑) สำเนาบัตรประชาชน
- ๒) สำเนาทะเบียนบ้าน
- ๓) สำเนา ส.ป.ก.๔-๐๑
- ๔) สำเนาหนังสือรับรองที่ออกจากหน่วยงานราชการอื่น
- ๕) สำเนาแบบหนังสือรับรองที่ดิน (ส.ป.ก. ๔-๒๘)
- ๖) สำเนาทะเบียนรายชื่อเกษตรกรที่ผ่านการเห็นชอบจาก คปจ.
- ๗) สำเนาทะเบียนรายชื่อเกษตรกรรุ่นใหม่ ที่ ส.ป.ก.พิจารณาให้เข้าทำประโยชน์ในพื้นที่ชั่วคราว
- ๘) สำเนาอื่น ๆ ประกอบ เช่น หลักฐาน การเปลี่ยนชื่อ-สกุล, สำเนาใบทะเบียนสมรส เป็นต้น

๑๑. กรณีประสงค์จะยื่นการรับรองพืชชนิดอื่นเพิ่ม ให้เลือกที่ข้อมูลค่าขอการรับรอง ข้อมูลชนิดพืช (เพิ่มเติม) และเลือกที่เลขคำขอ จากนั้นบันทึกข้อมูลพืชที่ประสงค์จะยื่นการรับรองเพิ่มเติมและทำการบันทึกข้อมูล

ALRO GAP

ยินดีต้อนรับ เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. จังหวัดปทุมธานี

ข้อมูลชนิดพืช

ศูนย์ตรวจสอบและรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน (กรม.)

Show 10 entries Search:

#	เลขคำขอ	ไร่	งาน	ตร.วา	กำหนดวันปลูก	คาดการณ์ผลผลิต	ผลิตรวม	การจำหน่ายผลผลิต	บันทึกข้อมูล
135/12-สฤๅ	07-4-91-65-499	3	0	0	มกราคม 2561	พุทธรักษา 2565	700	ภายในประเทศ	2022-09-27 14:51:06
133/025-ปทุมธานี	07-2-13-65-637	3	0	0	ธันวาคม 2564	ถั่วเขียว 2565	4000	ภายในประเทศ	2022-09-21 09:00:17
A133/066-ปทุมธานี	07-2-13-65-638	2	0	0	กุมภาพันธ์ 2565	ธันวาคม 2565	500 กก.	ภายในประเทศ	2022-09-20 10:40:44
A133/066-ปทุมธานี	07-2-13-65-638	7	0	0	พฤษภาคม 2564	กุมภาพันธ์ 2565	2000	ภายในประเทศ	2022-09-15 14:43:37
A133/025-ปทุมธานี	02-2-13-65-45	11	0	0	พฤษภาคม 2564	ธันวาคม 2565	17000	ภายในประเทศ	2022-09-15 14:41:33
A133/017-ปทุมธานี	07-2-13-65-636	8	0	0	กุมภาพันธ์ 2565	สิงหาคม 2565	15000	ภายในประเทศ	2022-09-15 14:39:18
993/9-เพชรบูรณ์	03-1-67-65-137	12	2	0	กรกฎาคม 2565	ตุลาคม 2565	13500	ภายในประเทศ	2022-09-12 14:33:52
734/7-เพชรบูรณ์	03-1-67-65-143	9	3	5	กรกฎาคม 2565	ตุลาคม 2565	10800	ภายในประเทศ	2022-09-12 14:32:46
1242/2-พังงา	07-4-82-65-359	7	2	25	พฤษภาคม 2565	พฤษภาคม 2565	3000	ภายในประเทศ	2022-09-12 12:43:57

ALRO GAP

ยินดีต้อนรับ เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. จังหวัดปทุมธานี

ข้อมูลชนิดพืช (เพิ่มเติม)

ศูนย์ตรวจสอบและรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน (กรม.)

เลขคำขอการรับรอง: 07-4-91-65-499

รหัสแปลงที่ดิน: 135/12-สฤๅ

ชนิดพืชที่ขอการรับรอง (เพิ่มเติม): พืชอาหาร

พื้นที่การผลิตชนิดพืช (เพิ่มเติม) - ไร่: 3

งาน: 0

ตร.วา: 0

คาดการณ์เกี่ยวกับผลผลิต: ตุลาคม 2565

คาดการณ์เกี่ยวกับผลผลิต: ตุลาคม 2565

ผลผลิตรวม ต่อไร่: กิโลกรัม

การจำหน่ายผลผลิต: ภายในประเทศ

บันทึกข้อมูล

๑๒. เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.จังหวัด สามารถพิมพ์แบบคำขอการรับรองให้แก่เกษตรกรได้ โดยไปที่ ข้อมูลคำขอการรับรองด้านซ้าย เลือกคำขอการรับรอง และเลือกแบบคำขอการรับรอง จะปรากฏแบบคำขอรับรอง สามารถกดจัดพิมพ์แบบคำขอรับรองได้ทางด้านล่างขวา

ALRO GAP

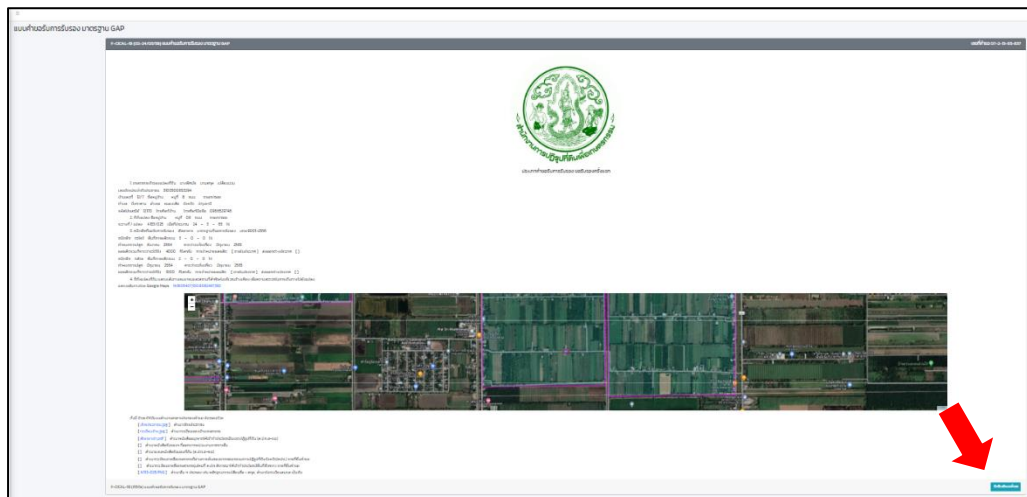
ยินดีต้อนรับ เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. จังหวัดปทุมธานี

คำขอการรับรอง

ศูนย์ตรวจสอบและรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน (กรม.)

Show 10 entries Search:

#	เลขคำขอ	ไร่	งาน	หมายเหตุ	วันที่บันทึกข้อมูล	แบบคำขอการรับรอง
A133/025-ปทุมธานี	07-2-13-65-637	65	ขอรับรองครั้งแรก	3100500853294	2022-09-21 09:00:17	แบบคำขอการรับรอง
A133/066-ปทุมธานี	07-2-13-65-638	65	ขอรับรองครั้งแรก	3130400169316	2022-09-15 14:43:37	แบบคำขอการรับรอง
A133/025-ปทุมธานี	02-2-13-65-45	65	ขอรับรองครั้งแรก	3100500853294	2022-09-15 14:41:33	แบบคำขอการรับรอง
A133/017-ปทุมธานี	07-2-13-65-636	65	ขอรับรองครั้งแรก	3130400168778	2022-09-15 14:39:18	แบบคำขอการรับรอง
1242/2-พังงา	07-4-82-65-359	65	ขอรับรองครั้งแรก	3820600052246	2022-09-12 12:42:26	แบบคำขอการรับรอง
1133/4-พังงา	07-4-82-65-642	65	ขอรับรองครั้งแรก	3820600144612	2022-09-11 16:21:41	แบบคำขอการรับรอง
149/13-สงขลา	07-4-90-65-626	65	ขอรับรองครั้งแรก	3900400072153	2022-09-11 14:50:29	แบบคำขอการรับรอง

๑๓. เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.จังหวัด สามารถติดตามสถานะการรับรองได้โดยไปที่เมนูสถานะใบรับรอง GAP เลือกรับคำขอการรับรอง สถานะจะขึ้นทางด้านขวามือ

๑

๒

๓

ALRO GAP

รายงานการรับรอง

โครงการ/กิจกรรม

คำขอ GAP ออนไลน์

สถานะใบรับรอง GAP

รับคำขอการรับรอง

รับคำขอแบบกลุ่ม

ผ่านการรับรอง GAP

ผ่านการรับรอง GAP กลุ่ม

ใบรับรอง GAP

ใบรับรอง GAP กลุ่ม

รายได้เกษตรกร

สถานะใบรับรอง GAP

ศูนย์ตรวจสอบและรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน (กรม.)

Show 10 entries

Copy CSV Excel Print

#	เลขที่คำขอ	หมายเลขบัตร	คำนำหน้า	ชื่อ	นามสกุล	สถานะ	วันที่รับบรรจุ
5537IV4498/136บุรีรัมย์	07-3-31-65-100	3311200229527	นาง	วันดี	บองบาน	ผ่านการรับรอง	2022-09-11 18:53:01
1133/4พังงา	07-4-82-65-642	3820600144612	นาง	วรรณี	พรหมณี	ผ่านการรับรอง	2022-09-11 16:21:52
160/2สงขลา	07-4-90-65-716	3900400301390	นาย	อำพล	กรรวัช	ผ่านการรับรอง	2022-09-11 14:12:24
5840I2652/8ยโสธร	07-3-35-65-714	3350100422910	นาง	อนรา	กรรณ	ยื่นคำขอการรับรอง	2022-08-29 10:03:48
5840I2652/9ยโสธร	07-3-35-65-715	3350100422898	นาง	พวง	พินทอง	ยื่นคำขอการรับรอง	2022-08-29 10:03:39
4830IV1494/1อุบลราชธานี	07-4-86-65-713	3770500229170	นาง	อุษา	ทองเกิด	ผ่านการรับรอง	2022-08-24 16:39:29
4830IV1492/105อุบลราชธานี	07-4-86-65-712	3330500209857	นาง	สุปราณี	ภาณุเพียร	ผ่านการรับรอง	2022-08-24 16:30:07
4830IV1492/102อุบลราชธานี	07-4-86-65-711	3860200308278	น.ส.	พัลลภ	ปัทม	ผ่านการรับรอง	2022-08-24 16:27:35

๑๔. เมื่อสถานะคำขอขึ้นว่าผ่านการรับรอง เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.จังหวัดสามารถพิมพ์ใบรับรองได้ โดยไปที่เมนูสถานะใบรับรอง GAP และเลือกใบรับรอง GAP จะสามารถเลือกดูใบรับรอง GAP และพิมพ์ออกมาให้เกษตรกรหรือดาวโหลดเก็บเป็นไฟล์ได้

ใบรับรอง GAP

ศูนย์ตรวจสอบและรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน (กสน.)

Show 10 entries Search:

Copy CSV Excel Print

รหัส GAP	เลขที่ใบ	เลขที่คำขอ	หมายเลขบัตร	คำนำ	ชื่อ	นามสกุล	แปลง	เนื้อที่	วันที่อนุมัติ	#
07-91-13-65	07-343/2565	07-4-91-65-631	3910600126966	นาง	ทอณ	waiwos	142/20.สฎา	1 - 0 - 0	2022-09-16 13:35:44	ใบรับรอง GAP
07-91-12-65	07-342/2565	07-4-91-65-499	3910600129051	นาย	วาณิช	สุประณ	135/12.สฎา	3 - 0 - 0	2022-09-16 13:35:33	ใบรับรอง GAP
07-91-15-65	07-422/2565	07-4-91-65-487	3910600125056	นาย	อรุณ	ทองใบ	49231/9278/12.สฎา	0 - 2 - 0	2022-09-16 13:35:21	ใบรับรอง GAP
07-91-11-65	07-341/2565	07-4-91-65-630	5910699001962	นาง	ธารณี	พรหมรัตน์	160/26.สฎา	6 - 0 - 14	2022-09-16 13:35:11	ใบรับรอง GAP
07-91-10-65	07-340/2565	07-4-91-65-502	3910600127202	น.ส.	อรุณ	เดชะแก้ว	139/6.สฎา	2 - 0 - 0	2022-09-16 13:34:57	ใบรับรอง GAP
07-91-9-65	07-339/2565	07-4-91-65-	3910600125391	นาย	สมเขต	พุฒา	158/6.สฎา	2 - 0 - 0	2022-09-16	ใบรับรอง GAP

เลขที่ใบรับรอง: 07-343/2565

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ใบรับรองนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า

นางณอม พลเพชร
บ้านเลขที่ 45 หมู่ที่ 7 ตำบลป่าแกบ่อหิน อำเภอทุ่งหวา จังหวัดสตูล

ได้รับการรับรองตามมาตรฐานสินค้าเกษตร
การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหาร (มกษ.9001-2556)

รหัสรับรอง GAP 07-91-13-65 คำนำพื้นที่แปลง 20 ไร่ รวาม ส.ป.ก./กสน.ที่ 142

ชนิดพืช พืชอาหาร ขนาดพื้นที่รับรอง 1 - 0 - 0 ไร่

1. สละ พื้นที่ 0 - 2 - 0 ไร่

2. พุศิณ พื้นที่ 0 - 2 - 0 ไร่

วันที่ออกใบรับรอง 9 กันยายน 2565 วันที่หมดอายุ 8 กันยายน 2568

แก้ไขครั้งที่ 00 ออกให้ ณ วันที่ ออกให้ครั้งแรกวันที่ 9 กันยายน 2565

(นายวุฒิพงศ์ เนิมหม่อม)

รองเลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ศูนย์ตรวจสอบและรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน
เลขที่ 166 ถนนประดิษฐ์ แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร

F-CICAL-91 (01-20/11/63) หน้า 1/1

หรือสามารถดูรายละเอียดและข้อกำหนดในการรับรองมาตรฐาน
ได้จากคู่มือการรับรองมาตรฐาน การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี
Good Agricultural Practice (GAP) ที่ QR Code นี้

หรือสามารถยื่นขอการรับรองด้วยตนเอง โดยดาวน์โหลดแบบฟอร์ม F-CICAL-๑๙ แบบคำขอรับการรับรอง และ แบบฟอร์ม F-CICAL-๒๑
ใบรายการตรวจสอบเอกสารประกอบคำขอรับการรับรอง ได้ที่เว็บไซต์ www.alro.go.th > องค์ความรู้ > ศูนย์ตรวจสอบและรับรองมาตรฐาน
สินค้าเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน > แบบฟอร์ม Form (F) และส่งแบบฟอร์มพร้อมทั้งเอกสารประกอบการพิจารณาที่ ศูนย์ตรวจสอบ
และรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน สำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี อาคาร ส.ป.ก. ถนนประดิษฐ์ เลขที่ ๑๖๖
ถนนประดิษฐ์ แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

หน่วยรับรองมาตรฐาน GAP ที่ขึ้นทะเบียนกับสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (มกอช.)

เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.จังหวัด สามารถแนะนำให้เกษตรกรยื่นขอการรับรอง GAP ได้จากหน่วยรับรองที่ขึ้นทะเบียนกับ มกอช. ดังนี้

หน่วยรับรองภาครัฐ

๑. กรมประมง
๒. กรมปศุสัตว์
๓. กรมวิชาการเกษตร
๔. กรมการข้าว
๕. กรมหม่อนไหม
๖. สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.)
๗. การยางแห่งประเทศไทย

หน่วยรับรองภาคเอกชน

๑. บริษัท เอสจีเอส (ประเทศไทย) จำกัด
๒. บริษัท โกลบอล เซอร์ติฟิเคชั่น เซอร์วิส จำกัด
๓. สำนักรับรองระบบคุณภาพ (สรร.) สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว.)
๔. บริษัท ทูฟ นอร์ด (ประเทศไทย) จำกัด
๕. บริษัท ห้องปฏิบัติการกลาง (ประเทศไทย) จำกัด
๖. บริษัท วูฟแกงค์ พลัส (ประเทศไทย) จำกัด
๗. สถาบันรับรองระบบการผลิตผลิตภัณฑ์การเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้
๘. บริษัท เอ-วัน ฟิวเจอร์ จำกัด
๙. บริษัท ศูนย์ห้องปฏิบัติการและวิจัยทางการแพทย์และการเกษตรแห่งเอเชีย จำกัด (มหาชน)
๑๐. บริษัท ไทย จี เอ พี ๐๙ จำกัด